

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Diplomová práce

Sportovní diplomacie Čínské lidové republiky

Bc. Zdeňka Zíková

Plzeň 2017

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Katedra politologie a mezinárodních vztahů

Studijní program Politologie

Studijní obor Mezinárodní vztahy

Diplomová práce

Sportovní diplomacie Čínské lidové republiky

Bc. Zdeňka Zíková

Vedoucí práce:

PhDr. Jiří Zákravský

Katedra politologie a mezinárodních vztahů

Fakulta filozofická Západočeské univerzity v Plzni

Plzeň 2017

Prohlašuji, že jsem práci zpracovala samostatně a použila jen uvedených pramenů a literatury.

Plzeň, duben 2017

.....

Poděkování

Ráda bych poděkovala panu PhDr. Jiřímu Zákravskému za odborné vedení mé diplomové práce, za všechny užitečné rady, vstřícnost, ochotu a především čas, který mi po celou dobu psaní práce věnoval.

Obsah

Úvod.....	6
1 Teoretické vymezení konceptu sportovní diplomacie.....	11
1.1 Soft power.....	11
1.2 Veřejná diplomacie.....	13
1.3 Sportovní diplomacie.....	17
1.4 Charakteristika Čínské lidové republiky coby nastupující mocnosti s důrazem na využití soft power.....	23
2 Historie čínské sportovní diplomacie.....	27
2.1 Pingpongová diplomacie.....	27
2.2 Problematika „dvou Čín“ v olympijském prostředí.....	31
3 Letní olympijské hry v Pekingu 2008.....	37
3.1 Olympijská symbolika.....	38
3.2 Ve stínu olympijských příprav.....	39
3.3 Otázka Tibetu.....	42
3.4 Zemětřesení v Sečuánsku.....	44
3.5 Zahajovací ceremoniál a média.....	45
3.6 Politické návštěvy.....	48
4 Čínští sportovci jako nástroj sportovní diplomacie.....	55
4.1 Výchova čínských sportovců.....	55
4.2 Důležitost úspěchu.....	57
4.3 Yao Ming.....	58
Závěr.....	61
Seznam literatury.....	67
Seznam použité literatury.....	67
Seznam použitých pramenů.....	69
Resumé.....	76

Úvod

Sport má jedinečnou moc zaujmout obrovské publikum lidí napříč státy celého světa, spojit fanoušky i rozdělit, dokáže vzrušit vášně, nadchnout, probudit adrenalin. To vše bez ohledu na věk, pohlaví, národnost, barvu pleti, náboženství či kulturu. Díky rozvoji technologií získaly na popularitě i méně známé sportovní disciplíny, mezinárodní sportovní akce se staly prestižními záležitostmi s návštěvností v řádech desítek tisíců, lze říci, že jsou v dnešní době až skoro turistickými atrakcemi se sledovaností desítek milionů diváků. Sportovci už nejsou pouze silní atleti soustředící se na své výkony, sportovci jsou dnes známé osobnosti, celebrity oslovující fanoušky po celém světě, které disponují mocí větší, než si samy možná uvědomují. Disponují mocí ovlivnit svými názory široké spektrum lidí, kteří je obdivují za jejich sportovní výkony.

Od dob starověkého Řecka a antických olympijských her pomáhala sportovní soutěž při řešení konfliktů, zprostředkování komunikace a sublimovala konkurenční spory. Zástupci řeckých městských států se shromažďovali na hoře Olymp k uctění boha Zea sportovními hrami, přičemž po dobu trvání her se udržovalo příměří a byly přerušeny veškeré bojové aktivity za účelem zajištění bezpečnosti atletů a diváků. Od té doby začal být sport často využíván pro politické účely, ale zároveň začal být politikou do jisté míry ovlivňován.

V moderní historii byl používán coby nástroj propagandy totalitních režimů, například Letní olympijské hry v Berlíně v roce 1936 byly jasným pokusem Adolfa Hitlera k legitimizaci nacistického režimu a snahou ověřit nadřazenost árijské rasy. Propojení politických zájmů a sportu bylo zřejmé takřka po celé 20. století, zrušení olympijských her během světových válek nebo použití sportu k politickým účelům během studené války, kdy se země prostřednictvím sportovní soutěže snažily legitimovat svou ideologii, politický systém, názory a přesvědčení.

Státy mají možnost se prostřednictvím sportu a sportovních akcí prezentovat vůči svému okolí a komunikovat se zahraničními protějšky. Zároveň ale sportovní týmy, sportovci a publikum mají možnost se navzájem poznat, příležitost budovat a udržovat kladné, mírové vztahy a tím posilovat svou vlastní i národní identitu a budovat dobré jméno své země v očích ostatních. Tyto bilaterální a multilaterální způsoby reprezentace a komunikace vytváří a představují specifickou formu diplomacie.

Propojení sportu a diplomacie můžeme charakterizovat jako velmi blízké díky společným hodnotám, které obě složky sdílejí. Diplomacie je považována za mírový způsob jednání a dialogu mezi dvěma či více aktéry, v jejím případě je komunikace a mírové vyjednávání nezbytnou součástí pro úspěšné vybudování vztahů mezi zeměmi. Sport reprezentuje hodnoty jako jsou vzájemný respekt, tolerance, spravedlnost, *fair play*, a proto je dobrým způsobem, jak spojit dohromady rozdílné společnosti, kultury a národy. Není tedy divu, že se stal atraktivním a často využívaným nástrojem pro diplomatické účely. Spojení sportu a politiky se objevuje čím dál častěji a tato praxe, označována jako sportovní diplomacie, si vybuodovala prominentní postavení jak v národních zájmech jednotlivých zemí, tak především v mezinárodních vztazích.

I přesto, že spojení politiky, diplomacie a sportu je známo z dávné historie, odvětví sportovní diplomacie nebyla věnována příliš velká pozornost v literatuře zabývající se výzkumem mezinárodních vztahů. Tento trend se v posledních letech mění a s neustále se zvětšujícím zájmem publika o sport roste i zájem o tuto problematiku na akademické půdě. I to byl jeden z důvodů, proč jsem si vybrala téma práce zaměřené na sportovní diplomacii, bohužel v české literatuře chybí zdroje věnující se tomuto tématu, a proto převážná většina zdrojů použitých v této práci je zahraničních, anglicky psaných.

Cílem této práce je zjistit, jaké konkrétní nástroje sportovní diplomacie Čínská lidová republika využila a využívá ke zlepšení obrazu své země a oslovení zahraniční veřejnosti, přičemž práce je koncipována jako jedno-

případová studie. Výzkumnou otázkou je, které sportovně-diplomatické nástroje existují v teoretické rovině. Odpověď nám posléze pomůže zjistit, které z nástrojů sportovní diplomacie Čína ve své diplomatické praxi více či méně aplikuje.

Práce je rozdělena do dvou hlavních částí, teoretické a praktické. V první, teoretické části práce se nejprve zaměřím na koncept *soft power*, tzv. „měkkou moc“, přičemž budu vycházet ze stěžejního díla věnujícího se rozdělení *soft* a *hard power* Josepha Nye *Soft Power: The Means to Success in World Politics* vydaného v roce 2004. Nye je americkým politologem a profesorem mezinárodních vztahů, coby představitel neoliberalismu se zabýval měkkou složkou moci již od 90. let, respektive od skončení studené války a zavedl tento pojem do diskuze mezinárodních vztahů. Z tohoto teoretického konceptu vyplývá, že každý stát disponuje měkkou mocí a je jen na něm, jak jí bude využívat. Nicméně pro dobré postavení v mezinárodním systému se tato moc stala nezbytným prvkem k naplňování zahraničně-politických cílů zemí. Existuje mnoho zdrojů této moci, např. asertivní zahraniční politika, kulturní diplomacie, budování dobrého obrazu v zahraničí, tzv. *nation branding*, veřejná či právě sportovní diplomacie.

Dalším tématem, kterému se budu v teoretické části práce věnovat, je právě veřejná diplomacie. K jejímu charakterizování využiji opět Josepha Nye a dva sborníky, první z edice Routledge, *Routledge Handbook of Public Diplomacy* vydaný v roce 2009 a druhý z edice Palgrave Macmillan, *The New Public Diplomacy: Soft Power in International Relations* z roku 2005. Definicí veřejné diplomacie existuje mnoho, mnoho z nich se liší, překrývá a doplňuje, ale hlavní myšlenkou konceptu veřejné diplomacie v mezinárodních vztazích je využití dialogu či komunikace se zahraničním publikem obecně, které má za cíl pozitivně ovlivnit veřejné mínění v zahraničí a předat konkrétní informaci. Toho je vykonáváno a dosahováno prostřednictvím různých nástrojů, často se jedná o vzdělávací výměnné pobyty a programy, s rozvojem internetu se začalo hojně

využívat mediálních kampaní, ale nelze opomenout ani osobní kontakt mezi veřejností.

Veřejná diplomacie a sportovní diplomacie jsou dva koncepty, které se prolínají a jsou do velké míry spjaty. K teoretickému uchopení sportovní diplomacie a charakterizaci nástrojů, které v praxi využívá, v této práci využiji především zdrojů autora Stuarta Murraye. Murray je australský doktor filozofie působící na Bond University, který je jedním z mála expertů na toto odvětví diplomacie v současných mezinárodních vztazích. Jeho články *The two halves of sports-diplomacy* a *Mapping the relationship between international sport and diplomacy*, na kterém se spolupodílel Geoffrey Allen Pigman, se staly základní literaturou pro všechny se zájmem o hlubší výzkum propojení a využití sportu coby nástroje diplomacie.

Posledním teoretickým konceptem, který v první části práce představím, je koncept nastupujících mocností, tzv. *emerging powers*. V souvislosti s tímto fenoménem se nám jako první vybaví země BRICS, Brazílie, Rusko, Indie, Čína a Jihoafrická republika. V této práci mne bude zajímat právě postavení zkoumané Čínské lidové republiky v kontextu nastupující mocnosti. Čína v průběhu posledních desetiletí nabyla na ekonomické, politické i vojenské moci. Aby však mohla být označena jako mocnost, musí disponovat i *soft power*, která je nedílnou součástí mocenských priorit v dnešním mezinárodním systému. K této problematice již můžeme nalézt kvalitní zdroje na české akademické půdě a nemusíme chodit ani daleko, jelikož v tomto případě využiji knihy Lindy Piknerové, Davida Šance a kolektivu *Nové mocnosti globálního Jihu: Čína, Indie, Brazílie, Jihoafrická republika a Indonésie v mezinárodním systému*. Zasazením Číny do konceptu nastupující mocnosti s důrazem na měkkou moc ukončím a ucelím teoretickou část této práce.

Ve druhé, praktické části práce se zaměřím na to, jaké konkrétní nástroje sportovní diplomacie Čínská lidová republika využívá k dosažení svých zahraničně-politických cílů a ke zlepšení jejího obrazu u zahraničního publika.

Důležitým milníkem pro Čínu coby velmoc i na sportovní scéně bylo pořádání Letních olympijských her v Pekingu v roce 2008. Akce s největší světovou prestiží obrátila na Čínu velkou pozornost, a proto jí v této práci budu věnovat dostatečnou pozornost. Nejdříve však krátce zmíním pohled do historie, nelze ignorovat proslulou „pingpongovou diplomacii“, utkání mezi čínským a americkým pingpongovým týmem v roce 1971 v Pekingu, díky kterému se normalizovaly vztahy mezi těmito dvěma zeměmi a následně dokonce tehdejší americký prezident Richard Nixon cestoval do Číny na oficiální návštěvu. Převážná část praktické části však bude zaměřena na nedávnou historii, nejvíce mne bude zajímat období od konání již zmíněných olympijských her v roce 2008 do současnosti.

1 Teoretické vymezení konceptu sportovní diplomacie

1.1 *Soft power*

Joseph Nye v roce 2004 přišel ve své knize *Soft Power: The Means to Success in World Politics* s rozdělením složek moci. K úspěchu a dobrému postavení v mezinárodním systému nestačí pouze *hard power*, vojenská a ekonomická „tvrdá moc“, musíme věnovat pozornost i *soft power*, „měkké moci“, která v současné době získává na čím dál větší důležitosti. Obě složky moci jsou propojené a do jisté míry se vzájemně ovlivňují, jelikož ale pro mou práci *hard power* není zcela relevantní, nebudu ji věnovat pozornost a zaměřím se pouze na *soft power*.

Soft power může být definována jako nepřímý způsob zisku toho, co země chce, Nye ji nazývá „druhou tváří moci“ (Nye 2004: 5). Země může dosáhnout kýžených výsledků na poli světové politiky díky tomu, že bude dobrým příkladem, bude zastávat univerzální hodnoty, její agenda bude atraktivní a ostatní státy ji budou chtít následovat a dosáhnout stejné úrovně prosperity. Funguje jako přitažlivá síla, která nevyužívá svůj vliv či přesvědčování, nevyužívá nátlak, ekonomické sankce či vojenskou sílu, zdroje *soft power* nejsou donucovacími prostředky, nýbrž mají schopnost ovlivňovat a vytvářet preference druhých na základě jejich vůle.

„Pokud jsem přesvědčen následovat vaše účely bez jakékoli výslovné hrozby či výměny – ve zkratce, pokud je mé chování určováno pozorovatelnou, ale nehmotnou atraktivitou – *soft power* je v účinnosti. *Soft power* používá různé druhy měny (ne sílu, ne peníze) k plození spolupráce – přitažlivost sdílených hodnot, oprávněnost a povinnost k přispívání dosahování těchto hodnot“¹ (Nye 2004: 7).

¹ „If I am persuaded to go along with your purposes without any explicit threat or exchange taking place – in short, if my behavior is determined by an observable but intangible attraction – *soft power* is at work. *Soft power* uses a different type of currency (not force, not money) to engender cooperation – an attraction to shared values and justness and duty of contributing to the achievement of those values“ (Nye 2004: 7).

Nye uvádí tři základní zdroje *soft power* státu: jeho kulturu, politické hodnoty a zahraniční politiku. Kultura je velmi široký pojem, může to být literatura, umění, vzdělání, ale i populární kultura zaměřena na zábavu cílenou na masovou populaci. Obecně řečeno, kultura je soubor hodnot, postupů a zvyků, které vytvářejí zvláštní význam pro danou společnost. Aby kultura byla přitažlivá pro ostatní, je zde nutná určitá dávka podobnosti v jejich hodnotových systémech či zájmech, *soft power* má tendenci být nejvlivnější ve společnostech, které sdílejí podobné kulturní rysy a jsou tudíž „ochotnými“ příjemci. Pravděpodobnost největšího úspěchu má ta kultura, která šíří univerzální hodnoty a prosazuje otázky, které sdílí s jinými zeměmi, jelikož jen tehdy má největší potenciál zaujmout co nejširší publikum a zvýšit *soft power* dané země (Nye 2004: 11).

Politické hodnoty a zahraniční politika země mohou mít dvojí efekt na *soft power*, mohou zemi výrazně pomoci, ale také ji poškodit, pokud bude země ve svém jednání na mezinárodním poli vystupovat arogantně či její zájmy budou lhostejné vůči ostatním. To Nye dokládá příkladem Spojených států amerických po Bushově invazi do Iráku v roce 2003. Veřejnost ve většině zemí nadále obdivovala americkou kulturu, technologie, hudbu, filmovou tvorbu, ale zároveň nesouhlasila s potenciálním růstem amerického vlivu na jejich zemi (Nye 2004: 14). *Soft power* lze budovat i skrze osobní zkušenosti, vztahy mezi lidmi různých národností, výměnnými pobyty, ať už studijními či pracovními cestami. Každý jedinec může předat druhému svou zkušenost, svoje názory a zvyky, svůj kus kultury, tudíž každý disponuje vlastní *soft power*, která se při mezinárodním kontaktu odráží v širším měřítku (Snow 2009: 6–9).

Důležitou roli hrají i instituce, vytváření a členství v mezinárodních organizacích může do značné míry posílit měkkou moc státu. Multilaterální organizace jsou prostředkem, jak učinit jednání státu a projektování jeho moci legitimním způsobem v očích druhých. Pokud země má potenciál vytvářet mezinárodní pravidla, která jsou v souladu s jejími zájmy a hodnotami, pravděpodobnost, že její jednání bude pro ostatní přijatelné a legitimní, je vyšší.

Využitím institucí lze podnítit jednání jiných států. Jak se ukázalo v historii, Velká Británie a Spojené státy americké byly schopny šířit své hodnoty skrze vytvoření struktury mezinárodních norem, pravidel a institucí, dobrým příkladem je nastavení ekonomického řádu volného trhu a zlatého standardu skrze Mezinárodní měnový fond a Světovou obchodní organizaci (Nye 2004: 10–11).

Nye uznává, že *soft power* čelí určitým omezením a její atraktivita může či nemusí přinést žádané výsledky v závislosti na konkrétních podmínkách. Zmiňuje, že někteří akademici odmítají koncept „měkké moci“ a toho, co představuje, protože často ztotožňují moc s velením a řízením (*command and control*). Neuvažují o potenciálu přitažlivosti *soft power* coby efektivního způsobu, jak získat to, co chceme. Dle mnohých nelze atraktivitu považovat za formu moci, s čímž Nye nesouhlasí (Nye 2004:15). „Skeptici, kteří chtějí definovat moc pouze jako úmyslné akty velení a kontroly ignorují druhou, „strukturální“ tvář moci – schopnost získat výsledky, které chcete, aniž byste nutili lidi měnit jejich chování pomocí využití hrozeb či odměn“² (Nye 2004: 15).

Relevantní námitkou může být fakt, že *soft power* nepochází přímo od vlády státu, ale vzniká působením různých nevládních subjektů a členů občanské společnosti. Dle Nye však není v zájmu vlády vyvracet schopnosti společnosti budovat *soft power*, nevládní instituce (např. univerzity, nadace, nevládní organizace, církev) mají kapacity na rozvoj své vlastní měkké moci, která může buďto posílit nebo být v rozporu s oficiálními zahraničně-politickými cíli státu a právě to je důvodem, proč by se vlády měly ujistit, že jejich činnost a politiky posilují *soft power* (Nye 2004: 17).

1.2 Veřejná diplomacie

Pojem veřejná diplomacie se poprvé objevil v debatě o mezinárodních vztazích pouze v 60. letech 20. století, konkrétně v roce 1965, kdy jej jako první

² „The skeptics who want to define power only as deliberate acts of command and control are ignoring the second, or „structural,“ face of power – the ability to get the outcomes you want without having to force people to change their behavior through threats or payments“ (Nye 2004: 15).

použil Edmund Gullion, děkan Tuftsovy univerzity, diplomat a zakladatel Centra veřejné diplomacie Edwarda R. Murrowa (Cull 2009: 19). Toto centrum ve své publikaci shrnuje základní myšlenku veřejné diplomacie dle Gullionova konceptu.

„Veřejná diplomacie ... se zabývá vlivem postoje veřejnosti, který má na formování a provádění zahraniční politiky. To zahrnuje dimenze mezinárodních vztahů přesahující tradiční diplomacii, ovlivňování názorů zahraniční veřejnosti vládou, interakce mezi soukromými skupinami a zájmy jedné země se druhou, zahraniční zpravodajství a jeho vliv na provádění politiky, komunikace mezi těmi, jejichž prací je komunikace, jako jsou diplomaté a zahraniční korespondenti a proces mezikulturní komunikace“³ (Cull 2009: 19).

V otázce veřejné diplomacie coby praxe můžeme sledovat dvě odvětví, první je tradiční verze veřejné diplomacie, jejíž cílem je navázání kontaktu a vytvoření komunikace ze strany státu na vládní úrovni směrem k zahraničnímu obyvatelstvu, nikoli zahraniční vládě. Druhým odvětvím veřejné diplomacie je tzv. „nová veřejná diplomacie“, jež do komunikace zahrnuje různé typy nestátních aktérů, jako jsou například nevládní a mezivládní organizace, nadnárodní korporace či veřejně známé osobnosti, s cílem řešit problémy a hrozby, které mají nadnárodní, mezinárodní a některé dokonce globální charakter. Terorismus, změna klimatu či šíření epidemií může být dobrým příkladem (Murray 2011: 5–6).

Jana Peterková ve své knize *Veřejná diplomacie* definuje tento fenomén s ohledem na zvyšující se množství aktérů v mezinárodním systému takto:

„Veřejná diplomacie je činnost zaměřena na utváření a ovlivňování pozitivních představ o daném státu, hodnotách a činnostech, které reprezentuje

³ „Public diplomacy ... deals with the influence of public attitudes on the formation and execution of foreign policies. It encompasses dimensions of international relations beyond traditional diplomacy, the cultivation by governments of public opinion in other countries, the interaction of private groups and interests in one country with another, the reporting of foreign affairs and its impact on policy, communication between those whose job is communication, as diplomats and foreign correspondents, and the process of intercultural communications“ (Cull 2009: 19).

mezi zahraniční veřejností. Prostředkem k dosažení žádoucího cíle je pravdivá komunikace se zahraniční veřejností prováděná v součinnosti státního aparátu i soukromých subjektů“ (Peterková 2008: 13).

Veřejná diplomacie, tradiční i „nová“, se zaměřuje na komunikaci státních i nestátních aktérů se zahraničními organizacemi a veřejností tak, aby si tedy stát zlepšil svou mezinárodní image a prestiž. Veřejnou diplomacii musíme chápat jako součást *soft power*. Jan Melissen (2005: 4) ji dokonce označuje za její klíčový nástroj, který byl využíván dlouho předtím, než s ním přišel Gullion.

To dokazuje odkazem na historii, charakterizuje období studené války jako éru, kdy Spojené státy, evropské mocnosti a Sovětský svaz investovaly do komunikace s okolním světem a tradiční diplomacie fungovala paralelně s veřejnou diplomacií. Ve druhé polovině 20. století však diplomatictí aktéři nereagovali na zvyšující se zájem států v budování přímého dialogu se zahraniční veřejností a zůstávali jakousi uzavřenou entitou, zvyklou komunikovat pouze mezi sebou na diplomatické úrovni (Melissen 2005: 4–5).

Nye (2004: 105) upozorňuje na důležitost ovlivňování veřejného mínění v zemích, které prošly politickou transformací a autoritářské režimy byly nahrazeny demokracií. V takových zemích nová vláda může být ochotna spolupracovat s ostatními, ale její možnosti budou limitovány, pokud veřejnost nebude souhlasit (což může být častým jevem u populace, která zažila totalitní režim). V takových případech veřejná diplomacie cílená na zahraniční veřejné mínění může nabýt stejného významu jako tradiční diplomacie probíhající mezi politickými zástupci zemí.

V dnešním uspořádání mezinárodních vztahů je těžké přesně definovat role a povinnosti aktérů veřejné diplomacie s ohledem na povahu mezinárodního systému, který je hůře kontrolovatelný, neboť se neustále mění a operuje v něm velké množství různorodých aktérů. Recept na úspěch v oblasti veřejné diplomacie je dle Melissena (2005: 5) otevřenost státu vůči svému okolí ve spojení s mezinárodní spoluprací konané na více úrovních.

Díky obrovské diverzifikaci a narůstající spolupráci aktérů na poli mezinárodních vztahů, kteří se podílejí na formování mezinárodního systému a vytvářejí diplomatické styky, zvyšuje *soft power* svůj význam a roste její relativní moc. „Informace jsou moc a dnes má mnohem větší část světové populace přístup k této moci“⁴ (Nye 2004: 105).

Jak Nye touto větou zcela zřetelně podtrhuje, technologický pokrok a „informační revoluce“ daly zcela nový význam výměně informací a komunikaci obecně, tudíž i veřejné diplomacii. Radikální snížení nákladů na přenos informací znamenal jejich snadné a rychlé šíření do takřka všech koutů světa, právě od té chvíle tato forma diplomacie výrazně nabyla na svém významu. Informace se staly dostupné pro širokou veřejnost po celém světě a státy si uvědomily rostoucí důležitost veřejného mínění o jeho vnitřní i vnější politice. Na pověsti zemím záleželo vždy, avšak aspekt důvěryhodnosti se stal novým zdrojem moci a za těchto nových podmínek „informační doby“ se může *soft power* ukázat jako efektivnější a užitečnější než *hard power* (Nye 2014: 105–107).

V souvislosti s veřejnou diplomacií je ještě důležité zmínit, že tento fenomén je, jak správně poukazuje Jana Peterková (2008: 17), často zaměňován s termínem propaganda, jelikož spolu do velké míry úzce souvisí. Termín propaganda v nás může vzbudit negativní emoce, jelikož si jej ztotožňujeme s totalitními režimy, které tento nástroj hojně využívají. Oba prostředky zahraniční politiky státu mají stejný cíl, pozitivně ovlivnit veřejné mínění v zahraničí ve svůj prospěch a oba používají stejný prostředek k dosažení tohoto cíle, komunikaci se zahraniční veřejností. V jednom se však výrazně liší, propaganda na rozdíl od veřejné diplomacie nepotřebuje zpětnou vazbu od zahraničního publika, propaganda je jednosměrná komunikace, zatímco veřejná diplomacie k tomu, aby byla úspěšná a efektivní potřebuje zpětnou vazbu, reakci.

⁴ „Information is power, and today a much larger part of the world’s population has access to that power“ (Nye 2004: 105).

Nicméně v některých případech může být těžké tyto dva fenomény od sebe rozlišit, přičemž mohou být aplikovány oba dva najednou.

Nye (2004: 111) zdůrazňuje právě důležitost dialogu mezi státem a příjemci informací, je důležité nejen předat informaci, ale i vyslechnout a přijmout odpověď. Pokud to vztáhneme na obecný koncept *soft power*, tedy snahy ovlivnit druhé tak, aby chtěli to, co chceme my, je naprosto zásadní rozumět tomu, jak nás druzí slyší a jakým způsobem přijmou naši zprávu.

Nye rozlišuje tři dimenze veřejné diplomacie, komunikaci na denní bázi, zahrnující vysvětlení domácích a zahraničních politických rozhodnutí, strategickou komunikaci, tou může být např. politická kampaň, a třetí dimenzí je vytvoření dlouhotrvajícího vztahu jednotlivců skrze výměnné pobyty, poskytnutí stipendií, konference, média. Nicméně komunikace z očí do očí dle Nye (2004: 107–111) zůstává i v dnešní době internetu stále ještě nejefektivnější formou. Všechny tři hrají důležitou roli ve vytváření atraktivního obrazu státu v očích zahraniční veřejnosti, což zvyšuje šance na zisk žádoucích výsledků. Ale jak Nye (2004: 111) upozorňuje, ani ta nejlepší reklama nedokáže prodat nepopulární produkt. I přesto, že dlouhotrvající vztah může zapříčinit větší toleranci, pokud cíle státu budou působit arogantně, nástroje veřejné diplomacie nejsou zárukou úspěchu.

1.3 Sportovní diplomacie

Sport je obrovským a mocným prostředkem pro mezinárodní šíření informací, pověsti a navazování vztahů, což jsou aspekty tvořící samotnou podstatu veřejné diplomacie. Finanční prostředky a rozpočty sportovních týmů a odvětví mnohonásobně převyšují to, co vlády investují do svých diplomatických složek. Sport se může chlubit větším publikem než politické či ekonomické zprávy a dobře koncipované strategie veřejné diplomacie mohou státu skrze využití sportu přinést mnoho příležitostí k dosažení svých cílů.

Jak již bylo zmíněno v úvodu, propojení sportu a diplomacie je v dnešní době velmi úzké a příklady použití sportu pro politické účely jsou známy z dob dávné minulosti. Sportovní diplomacie se řadí mezi podobory veřejné diplomacie, přičemž využívá i některých aspektů tradiční formy diplomacie. Stuart Murray (2011: 8) ji definuje jako diplomatickou činnost konanou sportovci jménem a ve spojení s jejich vládami, přičemž využívá sportovních akcí a právě sportovců k tomu, aby zapojila, informovala a vytvořila dobrý obraz své země u zahraničního publika a organizací nebo takový, který pomůže v dosažení zahraničně-politických cílů. Sportu je přisuzován obrovský potenciál ve vztahu k politice, když je definován i jako prostředník nebo nositel ideologie, prestiže, statusu, nacionalismu, internacionalismu, diplomacie a války. Sport v dnešní době není již jen pouze zábava, ale velký a bohatý průmysl.

Sport se v posledních desetiletích stal doslova gigantickým a velmi mocným prostředkem šíření informací, proto netrvalo dlouho, než jej vlády začaly využívat ve svůj prospěch. Spojení sportu a diplomacie předcházelo několik hlavních důvodů, které si představíme v následujících odstavcích.

Změna mezinárodního uspořádání po konci studené války přinutila diplomatické složky přehodnotit jejich fungování a zaměření. K oslovení zahraničního publika a upoutání pozornosti začalo být potřeba více než během období bipolární konfrontace, což vedlo země k experimentování a právě i zapojení sportu do diplomacie (Murray 2011: 9).

Se změnou charakteru mezinárodního prostředí souvisí i další důvod. Po celé 20. století byli lidé svědky extrémního násilí, dvě světové války následované rozdělením světa železnou oponou a mnoho dalších konfliktů, jejichž vyjmenování by stačilo na celou kapitolu. Veřejnost už nestála a nestojí o prostředky *hard power* (na politické úrovni jsou stále velmi důležité, mohou jimi být např. vojenské dohody, aliance) nebo minimálně nejsou tak účinné a nepoutají takovou pozornost obecnostva jako nástroje „měkké moci“ (Murray 2011: 9).

Třetím důvodem je rostoucí celosvětový význam a popularita sportu. S rozvojem technologií, digitálního vysílání a internetu se rozrostlo publikum a zájem o sportovní akce. Z oblíbených sportovců se staly známé a vlivné osobnosti obdivované na všech kontinentech. Sportovní instituce se rozšiřují ve svém působení, zvyšuje se jejich moc, prestiž a postavení v mezinárodním prostředí. Navíc je nutné si uvědomit, že sport se stal univerzálně oblíbený, jak se Murray (2011: 9) správně ptá, kdo je proti sportu? Odpověď zní nikdo, nebo téměř nikdo.

Jelikož se sport stal nedílnou součástí života moderního člověka za přispění médií a informačních technologií, jeho publikum, jak již bylo řečeno, je celosvětové a nemá takřka žádná omezení co se týče národnosti, věku, pohlaví, náboženství a tak dále. Pokud tedy diplomacie daného státu bude dobře promyšlena a zaobalena do kladných hodnot sportu (o kterých nikdo nepochybuje), obraz této země se může výrazně změnit v očích zahraniční veřejnosti k lepšímu. Nejlepším příkladem je konání olympijských her, coby nejprestižnější a nejsledovanější sportovní události, jež může zásadním způsobem ovlivnit vnímání hostitelské země ve světovém měřítku a země jsou si toho moc dobře vědomy (Murray 2011: 10).

Vztah mezi sportem a diplomacií bývá často označován za blízký kvůli společným hodnotám, které spolu sdílejí. Tyto hodnoty jsou dobře pozorovatelné například v Olympijské chartě (IOC 2015: 13–14), podle které je cílem olympismu zapojit sport do služby harmonického rozvoje lidstva a podporovat mírovou společnost, jež souvisí se zachováním lidské důstojnosti. Dle charty je dále sport lidským právem a každý jedinec má právo na jeho provozování v olympijském duchu, což znamená bez jakékoli diskriminace (náboženské, politické, genderové, na základě barvy pleti, sexuální orientace a další), v duchu přátelství, solidarity a *fair play*.

Podobné cíle můžeme nalézt v Chartě OSN (United Nations 2017), jež odkazuje na udržování mezinárodního míru a bezpečnosti, rozvoj přátelských

vztahů mezi národy založený na respektování rovnosti mezi jedinci, posilování úcty a dodržování lidských práv a základních svobod pro všechny bez ohledu na faktory již zmíněné výše. Tyto paralelní cíle dvou mezinárodních organizací, jedné sportovní a druhé vládní, ilustrují společné hodnoty a záměry, kterých má být dosaženo prostřednictvím různých cest, ale i cesty společné, na které mohou spolupracovat.

Diplomacie je charakterizována jako nástroj pro budování míru za užití nástrojů jako je vyjednávání, dialog a komunikace, které jsou nezbytné pro udržování dobrých vztahů mezi zeměmi. Sport je také často označován jako dobrý nástroj k navazování vztahů mezi rozdílnými společnostmi. Představuje respekt, toleranci, sportovního ducha, poctivost. Kritici upozorňují ale i na velkou konkurenci, nacionalismus až fanatismus, a proto sloučení diplomacie a sportu dle mnohých není vhodné. Užití sportovní diplomacie v praxi však prozatím bylo efektivní, i když nikdy nelze zaručit, že poskytne požadované výsledky (Murray, Pigman 2014: 1093).

Tyto společné hodnoty byly posíleny trendem globalizace, rozdíly mezi představiteli diplomacie a sportovci mizí a propojují se, jeden může být druhým a naopak, od obou se stále více požaduje společenská odpovědnost. Oblíbený známý sportovec disponuje větší šancí zaujmout širší publikum než tradiční diplomat, čili je velmi vhodným kandidátem na šíření otázek týkajících se nejen sportu. Obě role navíc spojuje stejný cíl, oba jsou reprezentanty své země a oba chtějí pro svou zemi vyhrát (Murray 2011: 12).

Posledním důvodem je zkušenost z praxe, kdy sportovní diplomacie dokázala vytvořit cestu pro dva státy, jejichž vztah byl do té doby problematický a komunikace minimální. Změna v jejich zahraniční politice se odehrála prostřednictvím setkání na sportovní události, nejlepším příkladem může být již zmíněná „pingpongová diplomacie“ či „kriketová diplomacie“ z roku 2011, která normalizovala vztahy mezi Pákistánem a Indií (Murray 2011: 12).

Z odstavců výše uvedených lze definovat hlavní nástroje, jež sportovní diplomacie využívá v praxi a které budeme v druhé kapitole aplikovat na případ České lidové republiky. Jak již bylo zmíněno, jedním z nejnámějších, nejvyužívanějších a nejefektivnějších nástrojů je pořádání olympijských her, díky jejich schopnosti zaujmout největší publikum. Hrám samozřejmě předchází obrovská mediální kampaň, která se dostane takřka ke každému a i lidé, kteří nejsou velkými sportovními nadšenci, sledují konání zástupců své země a málokdo si nechá ujít zahajující ceremoniál, který je takřka kulturní událostí. Nejen olympijské hry se vyznačují prestiží, mistrovství světa ve fotbale či seriál formule 1 jsou událostmi, o jejichž hostování stojí nejedna země.

Dalším nástrojem sportovní diplomacie jsou samotní sportovci. Země využívají jejich popularity a dosahu vlivu. Jelikož slavní sportovci mají potenciál pro nastolování témat a navazování vztahů na mezinárodní úrovni, staly se vlivným prostředkem diplomatických složek. Často také mohou být a jsou využíváni k šíření osvěty o globálních problémech, rozvojových tématech a dalších.

Nelze opomenout ani existenci mezinárodních sportovních organizací, které sdružují národní či regionální asociace i samotné sportovce. Tyto organizace si za dobu svého působení vydobily respekt a zvučné jméno v mezinárodních vztazích a staly se vlivným aktérem, který má možnost promlouvat a ovlivňovat světové dění. Kromě Mezinárodního olympijského výboru (IOC⁵) je nevýznamnější Mezinárodní federace fotbalových asociací (FIFA⁶), Mezinárodní asociace atletických federací (IAAF⁷) a Mezinárodní automobilová federace (FIA⁸).

Posledním nástrojem, kterému se v této práci budeme věnovat, je sponzorování úspěšných a známých světových klubů či významných sportovních akcí. Používání tohoto prvku sportovní diplomacie je v současné době zřejmé

⁵ IOC, International Olympic Committee.

⁶ FIFA, Fédération Internationale de Football Association.

⁷ IAAF, International Association of Athletics Federations.

⁸ FIA, Federation Internationale de l'Automobile.

především u zemí Blízkého východu, např. letecká společnost *Emirates* působící a vlastněná Spojenými arabskými emiráty je hlavním sponzorem fotbalového klubu Real Madrid (Emirates 2017). Podobným příkladem z nedávné doby může být čínská společnost *Hisense*, jež se stala hlavním sponzorem Mistrovství světa ve fotbale 2018 v Rusku. Tato společnost je státem vlastněná a veřejně obchodovatelná na šanghajske burze cenných papírů (Hisense 2014). Mimo jiné již v minulosti investovala do sportu, například v australské Melbourne je po *Hisense* pojmenována jedna z hlavních sportovních arén (Melbourne and Olympic Parks 2015). Účinnost sponzoringu, a tudíž i účinnost této sportovně-diplomatické složky je zcela závislá na finančních prostředcích země, potažmo společnosti, a proto ji zpravidla využívají nejbohatší země světa.

Pro lepší představu nástrojů sportovní diplomacie a jejich využití v praxi poslouží níže uvedená tabulka, jež byla vytvořena na základě textu Stuarta Murrayho (2011).

Tabulka č. 1: Nástroje sportovní diplomacie a jejich praktické příklady

Pořádání mezinárodních sportovních akcí světového významu	<ul style="list-style-type: none"> • Pořádání olympijských her • Pořádání mistrovství světa ve fotbale • Hostování závodů formule 1
Členství ve světových sportovních organizacích	<ul style="list-style-type: none"> • Mezinárodní olympijský výbor • Mezinárodní federace fotbalových asociací • Mezinárodní automobilová federace
Využití sportovců coby diplomatických zástupců	<ul style="list-style-type: none"> • Americký a čínský ping-pongový tým • Indický a pakistánský kriketový tým
Sponzorování zahraničních sportovních týmů či akcí	<ul style="list-style-type: none"> • Společnost <i>Emirates</i> coby hlavní sponzor Real Madrid CF • Společnost <i>Hisense</i> coby hlavní sponzor mistrovství ve fotbale 2018

Zdroj: *Vlastní tabulka vytvořena na základě Murray, Stuart (2011). Sports Diplomacy: a hybrid of two halves. International Symposium on Cultural Diplomacy* (<http://www.culturaldiplomacy.org/academy/content/pdf/participant-papers/2011-symposium/Sports-Diplomacy-a-hybrid-of-two-halves—Dr-Stuart-Murray.pdf>).

Tyto nástroje vyšly z našeho teoretického konceptu veřejné a sportovní diplomacie jako zřejmé způsoby, kterými země může ovlivnit mínění zahraničního publika, přičemž se mohou do určité míry překrývat, doplňovat a fungovat paralelně.

Sportovní diplomacie v dnešní debatě o mezinárodních vztazích čelí kritice. Hlavní problém je viděn v neslučitelnosti politického charakteru diplomacie a sportu. Zatímco diplomacie je politickou aktivitou, jejímž úkolem je podporovat zahraniční politiku mírovými prostředky, sport na mezinárodní úrovni je často ve svém jádru jiskrou nacionalismu, kterou vyvolává zápal pro hru a emoce. Jak píše Barry Sanders (2011), sportovní akce a soutěže mohou být dokonce označeny jako aréna, kde se národy snaží demonstrovat svou nadřazenost, samozřejmě ve sportovních disciplínách, ale často se tento jev může promítnout i ideologicky.

Kritický je ve svých textech i Stuart Murray, samotný termín sportovní diplomacie je do značné míry rozporuplný a protiřečí si. Diplomacie, chápána ve smyslu tradiční diplomacie, je provozována ne vždy zcela tajně, ale rozhodně není středem mediálního zájmu a ani se o to nesnaží. Jednání mezi zástupci zemí se odehrává v soukromí, což podporuje budování důvěry. Na druhou stranu sport je fenoménem naprosto medializovaným. Kritiky lze na akademické půdě najít více, nicméně Murray i ostatní dochází k závěru, že odvětví sportovní diplomacie má budoucnost na poli mezinárodních vztahů, a i přes své limity v dnešní době internetu a globalizace dokáže státu pomoci v podpoře jeho agendy (Murray 2011: 22).

1.4 Charakteristika Čínské lidové republiky coby nastupující mocnosti s důrazem na využití soft power

Pozice Čínské lidové republiky, dále jen Číny, se za posledních několik desetiletí výrazně změnila. Ze země, kde panoval hladomor, se stala jednou z nejvýznamnějších světových ekonomik. Konec bipolárního konfliktu rozhodně sehrál svou roli, ale přístup Číny k okolnímu světu se začal postupně měnit již na

přelomu 60. a 70. let. Po nevydařené politice „velkého skoku“ Mao Ce-tunga, jež za sebou nechala katastrofické následky, země opustila od své striktní izolace. Začala se otevírat okolnímu světu s cílem modernizovat národní hospodářství a průmysl. Za vlády Maa vůbec nebo pouze minimálně obchodovala se zahraničím, o jakémkoliv modernizačním procesu tedy nemohla být do té doby řeč (Lüthi 2010: 160).

Nejen obchodní vztahy začaly být rozvíjeny, ale i diplomatické. Svou roli sehrála ve změně čínského přístupu invaze sovětských vojsk do Československa v roce 1968. Když Leonid Brežněv ukázal světu, že je připravený intervenovat do spřátelené socialistické země, pokud by zájmy svazu byly ohroženy, mnoho zemí z východního bloku zbystrilo svou pozornost. Jednou z těchto zemí byla právě i Čína. Uvědomění si reálné situace a strach z faktu, že Sovětský svaz by teoreticky jednou mohl ohrozit i její vnitřní národní zájmy, vedl zemi k iniciaci diplomatických vztahů se zahraničím. Této snaze výrazně pomohla změna podoby mezinárodních vztahů, kterou způsobilo uznání Čínské lidové republiky na půdě OSN hlasováním v roce 1971 a její nahrazení v Radě bezpečnosti na místo Čínské republiky (Lüthi 2010: 160–166).

Všechny tyto faktory přispěly k rozvoji Číny, především pak radikální reformy hospodářství, přechod k tržní ekonomice a rychlá adaptace na konkurenční prostředí mezinárodního ekonomického systému. Ekonomická liberalizace a vzestup v době zhroucení východního bloku a konce bipolárního soupeření znamenaly změnu i v mocenské struktuře mezinárodního uspořádání. Čína se stala novým protipólem Spojených států amerických a vydala se rozdílnou cestou, ať už se jedná o její metody rozvoje či poskytování rozvojové pomoci (Kudláčková 2015: 52–53).

Tím se dostáváme ke konceptu *emerging powers*, neboli nastupujících mocností. Tento termín se objevil právě po skončení studenoválečného období, kdy změna charakteru mezinárodního prostředí umožnila vznik nových mocenských center.

Nyní se termín nastupující mocnost užívá nejčastěji ve spojení se zeměmi BRICS, tedy Brazílií, Ruskem, Indií, Čínou a Jihoafrickou republikou. V dnešní debatě o mezinárodních vztazích lze najít přešvih definicí a charakteristik těchto „nových“ mocností. Obecně lze říci, že se jedná o země, jejichž ekonomická a politická moc v mezinárodním prostředí postupně roste a získávají čím dál větší vliv. Typická je pro tyto země spolupráce mezi sebou, snaží se synchronizovat své názory a zastávat stejné nebo alespoň podobné postoje k důležitým otázkám, které se řeší v mezinárodní debatě. Většinou jsou to názory, které oponují tradičním velmocím, především pak USA, často se jedná o otázky týkající se rozvojové spolupráce, nastavení mezinárodního ekonomického systému a podobně. Nastupující mocnosti se často sdružují v organizacích, jelikož si uvědomují, že jejich slovo a vliv obecně bude mít větší váhu, pokud se spojí a zastanou společné stanovisko, příkladem takové organizace je již zmíněný BRICS nebo sdružení G20 (Galves Derolle 2015).

Čína se coby nastupující mocnost značí velkým vlivem a mocí v dnešním mezinárodním systému. Její hlavní dominantou je ekonomická a vojenská moc, čili prostředky charakteristické pro *hard power*. Ale s tím, jak roste vliv *soft power* a je kladem čím dál větší důraz na dobrý obraz země v očích zahraničí, i Čína musí věnovat pozornost především veřejné diplomacii.

Jak píše Nye (2004: 83), asijské země včetně Číny mají velký potenciál zdrojů měkké moci, jejich umění, móda, kuchyně měly vliv na ostatní části světa po celá staletí. Dnes je po dramatickém politickém vývoji situace jiná a Číně bude trvat mnoho let, než se ve své *soft power* vyrovná například Spojeným státům, ale rozhodně u ní lze vidět snahu.

Jedním z hlavních nástrojů čínské *soft power* je budování pověsti coby poskytovatele rozvojové pomoci (tato spolupráce se často označuje jako jihojižní) a Čína využívá jiných metod a podmínek než západní země, tento postup je známý jako „Pekingský konsenzus“. Země je jedním z největších donorů na africkém kontinentě a v Latinské Americe, což by mohl být dobrý zdroj pro

budování pozitivního obrazu země v zahraničí. Nicméně rozvojová pomoc je podmíněna přijetím politiky jedné Číny a často se jedná o netransparentní a kontroverzní investice, což její pověsti zcela nepomáhá. V souvislosti s Latinskou Amerikou je jí například vyčítáno vytvoření dependence latinsko-amerických zemí na čínském kapitálu.

Kde se naopak Číně daří, je kulturní diplomacie, kde může čerpat ze svého obrovského kulturního bohatství. Čína aktivně propaguje svůj jazyk, ostatně mandarínskou čínštinou hovoří nejvíce lidí na světě, a i proto tato řeč přitahuje pozornost lidí v mnoha zemích. Šíření kultury a jazyka provádí skrze Konfuciánské instituty, které jsou vytvářeny právě za tímto účelem. Dnes je jich přes 1100 na všech kontinentech (v roce 2011 jich bylo okolo 500), v České republice jej nalezneme v Olomouci při Univerzitě Palackého s pobočkou i v Praze. Čína je v rámci kulturní diplomacie aktivní v publikační činnosti a rozvíjí se i její filmový průmysl (Rawnsley 2009: 285). V posledních letech se výrazně zvýšila prestiž čínských univerzit, vláda poskytuje štědré granty pro zahraniční studenty a tato strategie funguje. Mezi lety 2002 až 2004 se počet zahraničních studentů na čínských univerzitách navýšil o 30 procent, přičemž nejvíce jich pochází z Afriky, Jižní Asie a Blízkého východu (Zheng 2009: 5).

Ačkoli se Čína může snažit budovat dobrý obraz své země v zahraničí a zvyšovat svou *soft power* v mezinárodním prostředí, bohužel její domácí politika tuto snahu do značné míry limituje. V současném světovém uspořádání je však měkká moc a především pak *good governance*, neboli dobré vládnutí nezbytnou součástí k dosažení statusu globální velmoci. Čína si je svých limitů dobře vědoma a v následujících kapitolách se podíváme na to, jak se je snaží zmenšit skrze využití sportovní diplomacie.

2 Historie čínské sportovní diplomacie

Sport byl znám v čínské kultuře již v nejranějších dynastiích a různé jeho formy jsou hluboko zakořeněné v tamější společnosti po několik tisíc let. Díky archeologickým objevům dnes víme, že specifický typ fyzické aktivity byl v Číně provozován již před deseti tisíci lety, další nálezy pak ukázaly, že okolo roku 1000 před n. l. lze mluvit o aktivitě podobné tomu, co v současné době nazýváme sportem. Čínské sportovní disciplíny a odvětví byly ve starověku velmi rozmanité, typické však bylo spojení duše a těla, terapeutický pohyb konaný za cílem podpory zdraví a boje proti nemocem. Nechyběly ani týmové hry, např. *cuju*, obdoba fotbalu nebo *jiju*, pro nás známé pólo (Chinese Olympic Committee 2003).

Slovo *tiyu*, sport, však nebylo známé až do posledních let 19. století, trvalo velmi dlouho, než v čínské společnosti začal znamenat to samé, co na západě. Ostatně až v průběhu 20. století si Číňané začaly osvojovat sportovní disciplíny v západním pojetí (Xu 2008: 12).

Sport prošel vývojem spojeným s ekonomickým, politickým a vojenským pokrokem. Z moderní historie, kterou se budou zabývat následující odstavce, je patrné, že právě politický aspekt sehrál velkou roli v ovlivnění země na poli sportu. Čína tedy není žádným nováčkem v odvětví sportovní diplomacie a je zářným příkladem toho, jak politika promlouvá do sportu a jak lze prostřednictvím sportu ovlivňovat mezinárodní dění.

2.1 Pingpongová diplomacie

„Malý míček obrátil velký svět vzhůru nohama“⁹ (Zhong in Itoh 2011: 1).

V historii mezinárodních vztahů by se jen těžko hledal lepší příklad využití sportovní diplomacie. Jak již bylo v této práci několikrát zmíněno, pingpongová diplomacie zásadním způsobem ovlivnila vztah dvou tehdejších

⁹ „A tiny ball turned the big globe upside down“ (Zhong in Itoh 2011: 1).

rivalů, dvou představitelů znepřátelených bloků, dvou zemí, které proti sobě stály ve válečných konfliktech a v neposlední řadě dvou zemí, které zastávaly zcela odlišné politické hodnoty a ideje.

Diplomatické styky mezi Spojenými státy americkými a Čínou byly zastaveny ihned po politickém převratu v roce 1949, kdy se Mao Ce-tung ujal vlády. V dynamice studenoválečného konfliktu se Sovětský svaz stal největším podporovatelem Maova režimu a Spojené státy naopak stály na straně nacionalisty Čankajška, jenž uprchl na ostrov Formosa, dnešní Tchaj-wan, kde ustanovil Čínskou republiku.

Bipolární konflikt se odrazil v Asii v zástupných válkách v 50. letech, zapojení Číny i USA v Korejské válce a válce ve Vietnamu opět postavilo tyto dvě země proti sobě a definitivně rozhodlo o jejich nepřátelských vztazích. Od 60. let se však situace začala postupně měnit, Čína se zcela neztotožňovala s tehdejšími postupy Sovětského svazu a jejich politiky se do značné míry rozcházel, čemuž dopomohly i teritoriální spory těchto dvou zemí o území severních čínských hranic (Itoh 2011: 13–15).

Poslední tečkou, jak bylo již dříve řečeno, se stala invaze sovětských vojsk do Československa v roce 1968 vedená pod tzv. „Brežněvovou doktrínou, jež měla za důsledek, že i Čína se začala obávat potencionálního budoucího rizika ze strany Sovětů. Rozhod těchto dvou zásadních aktérů východního bloku znamenal možnost pro budoucí navázání sino-amerických diplomatických vztahů, do té doby věc takřka nepředstavitelná.

Využití sportu k oteplení vztahů nebylo pro čínského vůdce novinkou, stejně tak jako pro tehdejšího premiéra Čou En-laje. Oba se zabývali otázkou propojení sportu a diplomacie, En-laj byl v této taktice zdatným hráčem a Mao si byl vědom důležitosti sportu pro samotný národ. Jeho záliba ve sportu byla zřejmá, ačkoli se jen málokdy setkával s veřejností a spíše se takovým setkáním vyhýbal, několikrát se sešel s jeho oblíbeným čínským pingpongovým týmem a i

zahraničními sportovci, například jugoslávským fotbalovým týmem v roce 1965 (Xu 2008: 118).

Pro En-laje bylo pozvání významných domácích sportovců na neformální večere běžnou praxí a mnohokrát se nechal slyšet, že přátelství je ve sportu důležitější než samotná soutěž a sportovci musí dbát na udržování a navazování kladných vztahů se svými zahraničními protějšky (Xu 2008: 117–118).

Oba hlavní představitelé čínského komunistického režimu byli vášnivými nadšenci stolního tenisu. Je dochována nejedna fotografie, na které Mao drží v ruce pátku nebo hraje ping-pong. Navíc je známo, že En-laj promlouval do vysílání sportovních přenosů a jeho instrukce zněly možná překvapivě, kamery měly zabírat více času soupeře a projevy přátelství, navíc komentátoři těchto akcí měli často předem připravený a schválený text. Premiér si byl dobře vědom, že tyto zdánlivé maličkosti mají značný politický vliv (Xu 2008: 118).

Kulturní revoluce však měla ničivý dopad i na pole čínských sportovních aktivit, účast týmů na mezinárodních sportovních akcích byla zakázána a do 70. let byla Čína členem pouze několika málo sportovních federací. Členství si však zachovala v Mezinárodní federaci stolního tenisu, ačkoli se mnoha mistrovství světa nezúčastnila. S koncem revoluce a s počátkem otevírání se světu na přelomu 60. a 70. let Mao rozhodl za velké podpory En-laje o účasti čínského pingpongového týmu na mistrovství světa, tehdy konaného v Japonsku, ve městě Nagoya na jaře roku 1971, kterého se zúčastnily i Spojené státy (Xu 2008: 127).

Politický vývoj, jež této události předcházel, výrazně ovlivnil následující dění. Ve Spojených státech nastoupil do prezidentského křesla v roce 1969 Richard Nixon. Nixon byl velkým odpůrcem čínského režimu, ale jeho rétorika se změnila s nástupem do funkce. Brzy si uvědomil, že pokud chce Američany dostat ze zapojení ve válce ve Vietnamu, jak slíbil voličům ve své předvolební kampani, bude muset nejprve docílit lepších vztahů s Čínou, jež byla v tomto konfliktu též velmi výrazně angažována. V těchto snahách Nixonovi pomáhal

Henry Kissinger, poradce národní bezpečnosti a jedna z nejvýraznějších postav americké politiky, která sehrála stěžejní roli v navázání sino-amerických vztahů (Itoh 2011: 15–16).

V té samé době se rozešly sovětské a čínské politiky, což mělo dvojí efekt. Pro Spojené státy to byla šance, jak si obhájit snahy o navázání kontaktu. Především územní spory těchto dvou zemí se staly ideální příležitostí pro oslovení Číny. Pro vládu Maa by naopak zlepšení vztahů s USA znamenalo zisk potencionálního spojence při případné agresi ze strany Sovětů a možnost, jak dostat zpět pod svou kontrolu Tchaj-wan. Obě země si navzájem vysílaly signály coby náznaky dobré vůle, ale obě se zdráhaly udělat nějaký větší krok. Zásadní zvrat přišel při setkání na turnaji v Nagoya. Instrukce od En-laje zněly jasně, setkání čínského a amerického týmu bylo takřka nevyhnutelné, a pokud by americký tým projevil snahu o navázání kontaktu, Čína by zvážila jeho pozvání na její domácí sportovní soutěže (Xu 2008: 128).

Velký podíl na navázání kontaktu sehrály dvě velké osobnosti stolního tenisu těchto dvou zemí, Američan Glenn Cowan a čínský veleúspěšný, dalo by se říci sportovní hrdina, Čuang Ce-tung. Tito dva se na šampionátu v Japonsku neplánovaně skamarádili a prý to bylo překvapení i pro samotného Maa (Xu 2008: 133).

Čínský národní pingpongový tým a jeho americký protějšek během turnaje byly v přímém kontaktu a podařilo se jim vzájemně komunikovat. Poslední den Mistrovství světa v Nagoye byli Američané opravdu pozváni na sérii exhibičních zápasů po Číně, jež samozřejmě přijali. Nixon správně vnímal toto gesto jako jasný signál snahy o navázání komunikace na politické úrovni, sportovní tým se stal jejím předvojem. V létě 1971, několik měsíců po turnaji, tajně navštívil Kissinger Peking, kde se setkal s premiérem En-lajem a po několika dnech jednání o Tchaj-wanské otázce byla domluvena oficiální návštěva prezidenta Nixona. O jejím veřejném oznámení se hovořilo jako o zprávě, „která otrásla světem“ (Itoh 2011: 179).

Nixonova cesta se uskutečnila v únoru 1972 a stala se tak první oficiální státní návštěvou Spojených států v Číně. K tomuto vývoji zcela jistě přispěl i fakt, že na podzim roku 1971 proběhlo hlasování na půdě OSN o vstupu Čínské lidové republiky do této organizace, které dopadlo pro Čínu úspěšně a od tohoto roku nahradila Čínskou republiku, respektive Tchaj-wan (Itoh 2011: 179).

„Náš velký vůdce Mao rozpohyboval pingpongový míček a pohnul světem“¹⁰ (En-laj 1972 in Xu 2008: 117).

Jak je zřejmé z výroku En-laje, strategie využití sportovní diplomacie, v tomto případě pingpongové diplomacie, při navázání prvotních vztahů mezi Čínou a Spojenými státy byla více než úspěšná. Do té doby dvě pro sebe navzájem neznámé mocnosti, jež vždy stály proti sobě na opačných zneprátelených stranách, dokázaly nalézt společnou řeč. Lze se pouze domnívat, do jaké míry tento vývoj ovlivnila sportovní událost, jíž se obě země zúčastnily, a zda by si k sobě našly cestu i bez pingpongové diplomacie. Nelze však pochybovat o faktu, že využití sportu k diplomatickým účelům v tomto případě fungovalo, splnilo zahraničně-politické cíle jak Číny, tak Spojených států a vrylo se do historie mezinárodních vztahů jako důležitý milník.

2.2 *Problematika „dvou Čín“ v olympijském prostředí*

Politický převrat a vytvoření dvou čínských států, Čínské lidové republiky a Čínské republiky, vytvořilo mnoho dilemat i na poli sportu, především pak v ohledu na členství ve sportovních federacích a organizacích. Nestabilní politická situace a vytvoření dvou států, jež si nárokovaly práva na čínské území, ovlivnilo mimo jiné i sportovní dění v těchto zemích. Nejlepším příkladem pro ilustraci tohoto fenoménu je vývoj čínského členství v Mezinárodním olympijském výboru, dále jen MOV.

Po revoluci v roce 1949 se většina členů Čínské olympijské komise přesunula na Tchaj-wan společně s Čankajškovou nacionalistickou vládou,

¹⁰ „Our great leader Chairman Mao set the Ping-Pong ball in motion and moved the world“ (En-laj 1972 in Xu 2008: 117).

přičemž nadále udržovala vztahy s MOV a ovládala olympijské záležitosti i na pevnině z ostrova Formosa. Naopak Maova Čína nebyla s MOV v žádném kontaktu až do roku 1952, kdy jí sovětský partner doporučil navázat vztahy na poli sportu. Když tedy projevila zájem o účast na Olympijských hrách v Helsinkách, pořádaných později téhož roku, konala tak především se snahou získat větší legitimitu v mezinárodním systému, kde hlavně západní země uznávaly pouze Tchaj-wan (Xu 2008: 83).

Čína oslovila MOV skrze *All-China Athletic Federation*, jež měla na starosti veškeré olympijské aktivity. To vyvolalo velké dilema, jelikož Tchaj-wan měl svou účast již potvrzenou a dle pravidel mohla na hrách reprezentovat jednu zemi pouze jedna komise (toto bylo zrušeno až v 90. letech). Navíc v té době byla uznána pouze jedna čínská komise, ale neexistovala jednoznačná shoda mezi členy, která by to měla být, přičemž situaci nepřidávalo, že ani jedna z čínských komisí nebyla ochotna jednat o možných kompromisech (Chan 1985: 474).

MOV nakonec situaci vyřešil povolením účasti obou komisí, avšak Tchaj-wan odstoupil na důkaz projevu svého nesouhlasu s tímto rozhodnutím. Čínští atleti se tedy her v Helsinkách účastnily coby reprezentanti Čínské lidové republiky, poprvé v historii olympijských her. Dva roky poté, v roce 1954, byla definitivně vytvořena druhá čínská komise, Olympijská komise Čínské lidové republiky, přičemž Tchaj-wan v MOV zůstal pod názvem Čínská olympijská komise, čímž byla vytvořena situace členství dvou Čín v olympijském hnutí (Chan 1985: 474–475).

Na Olympijských hrách v Melbourne v roce 1956 tak proti sobě soutěžily obě země, avšak Čína předčasně odstoupila na protest proti tchaj-wanské účasti. Po skončení her se dožadovala vyřazení Tchaj-wanu z MOV, nicméně jejím snahám nepomáhalo jeho členství v OSN, na což se hlavní představitelé MOV odvolávali při zamítnutí tohoto požadavku. Čínská frustrace měla za výsledek vystoupení z MOV a dalších sportovních organizacích v roce 1958, jež mělo

demonstrovat nesouhlas s politikou dvou Čín. Tchaj-wan byl tak po celá 60. léta jediným představitelem Číny na poli sportu při mezinárodních soutěžích (Chan 1985: 475).

Jak je nám známo, Čína se sama uvrhla do izolace, a to i na poli sportu. Jak již bylo řečeno, tato situace se změnila až s pingpongovou diplomacií na počátku 70. let. Na olympijské půdě to však nemělo velký vliv. Když přišlo pozvání na hry v Mnichově v roce 1972, Čína odmítla z důvodu netolerování problému dvou Čín. V této době však zahájila snahy o vstup do různých sportovních federací a začala se postupně připravovat na své olympijské působení, jelikož si uvědomovala důležitost participace na takto prestižní události i z politického hlediska. Reintegrace se s okolním světem a vstup do OSN na úkor Tchaj-wanu tomu do velké míry pomohl. Ostatně na tento fakt se Čína odvolávala v roce 1975, kdy poslala oficiální žádost o znovuzapojení do MOV pod podmínkou, že její komise bude tou jedinou reprezentující jednu Čínu, jinými slovy žádala o vyloučení čínské komise Tchaj-wanu (Chan 1985: 475–477).

Následovalo mnoho let jednání a sporů, nutno říci, že MOV si se situací, kdy obě země nehodlaly přistoupit na žádnou variantu, která by jen naznačovala existenci dvou Čín, nevěděla zcela rady. Rozhodnutí přišlo v roce 1979, Čínská olympijská komise a Čínská tchaj-pejská olympijská komise byly přijaty do MOV. Tchaj-wanu zůstala veškerá jeho dosavadní práva, ale musel v mnoha ohledech ustoupit, bylo mu nařízeno například změnit svou národní vlajku, hymnu i emblém. Navíc samotný název Čínské tchaj-pejské komise evokuje jakousi regionální podřadnost Číně. Vítězství pro Čínu, porážka pro Tchaj-wan, který neměl jinou možnost než podmínky přijmout, pokud chtěl nadále zůstat v olympijské soutěži. Ostatně toto rozhodnutí v prostředí sportu odráželo tehdejší realitu dění na poli mezinárodních vztahů (Chan 1985: 477–482).

Tchaj-wan se po několik let nehodlal smířit se svou porážkou, ale nedisponoval kapacitami natolik vlivnými a silnými, aby dokázal situaci změnit.

Jeho členství v MOV bylo nakonec pozastaveno, jelikož nepředložil novou vlajku, bez čehož se žádných her nemohl účastnit (Chan 1985: 483).

Na začátku 80. let se naplno projevil odraz politické situace v olympijském prostředí. Když Sovětský svaz intervenoval na Štědrý den roku 1979 do Afghánistánu s cílem udržet prosovětskou komunistickou vládu, o jejíž svržení usilovaly tamější povstalecké skupiny, mezinárodní společenství tuto akci odsoudilo. Jednalo se o další ze zástupných konfliktů studené války, jelikož opozice byla významně finančně podporována Spojenými státy (Caraccioli – Caraccioli 2008: 23).

Roku 1980 pořádala olympijské hry Moskva, kvůli jejímu postupu v Afghánistánu však celá řada zemí odmítla svou účast, v čele bojkotu stály samozřejmě Spojené státy, ale k této koalici se přidala i Čína. Až tedy letní olympiáda roku 1984 pořádaná v Los Angeles uvítala čínskou delegaci po mnohaleté pauze, a právě od této doby lze hovořit o Číně coby nastupující sportovní mocnosti v mezinárodním prostředí (Chan 1985: 483–484).

Po celých třicet let od založení Čínské lidové republiky v roce 1949, kdy nacionalistická vláda utekla na Tchaj-wan, Peking i Tchaj-pej využívaly sportu jako důležitého nástroje pro hlásání své politické legitimacy ve světě. Obě země tvrdily, že pouze jedna či druhá reprezentuje Čínu, protože věřily v existenci pouze jedné Číny, té svojí. Snažily se udělat vše pro to, aby blokovaly členství svého protivníka v MOV a nelze říci, zda správně či mylně obě země spojovaly členství v této komisi s politickou legitimitou v mezinárodním prostředí.

Stejný problém neřešil pouze olympijský výbor, nýbrž i další sportovní organizace, jejichž členy byly „obě Číny“. Například Mezinárodní asociace atletických federací následovala rozhodnutí OSN o nahrazení Tchaj-wanu Čínskou lidovou republikou. Právě její atletická asociace získala v 70. letech převahu a jedinečné postavení v této organizaci. Před rokem 1979 tedy asociace následovala příklad OSN o vyloučení Tchaj-wanu, nicméně na konci desetiletí byla schopna přijmout vzor vytvořený MOV, tzv. „olympijskou formuli“ a

Tchaj-wan v organizaci zůstal pod názvem Čínská Tchaj-pej (Chan 1985: 484–485).

Stejnou cestou se vydala i Mezinárodní federace fotbalových asociací, jejímž členem je jak Čínská lidová republika, tak opět i Čínská Tchaj-pej (FIFA 2017a). Právě členství v této fotbalové federaci je známkou postavení země na mezinárodní scéně, což dokazuje fakt, že v roce 2006 měla FIFA 207 členů, MOV 203 a OSN „pouze“ 191 (Xu 2008: 39). I přesto, že Čína nedosáhla významných úspěchů na mistrovství světa ve fotbale, tato hra je v zemi více než populární, stejně jako všude jinde na světě. To pouze potvrzuje fakt, že se Čína čím dál více internacionalizuje (Xu 2008: 39).

Fotbal představuje více než jen hru, je spíše životním stylem, jež může být charakterizován jako globalizovaný. Zájem o fotbal je v této zemi vidět v posledních několika letech, kdy čínské kluby kupují nejlepší světové hráče s cílem zvýšit prestiž svých soutěží a přilákat pozornost domácích fotbalových utkání. Zároveň čínské nadnárodní korporace investují do sponzorování zahraničních klubů a soutěží, čímž o sobě dávají vědět v podvědomí zahraniční veřejnosti. Nedávným příkladem může být již zmíněná, státem vlastněná firma *Hisense*, jež se stala hlavním sponzorem Mistrovství světa ve fotbale 2018 v Rusku (FIFA 2017b).

V této kapitole jsme si představili dva velmi podobné a zároveň velmi rozdílné příklady sportovní diplomacie v historii námi zkoumané Číny. Velmi podobné jsou proto, že v obou případech země využila sportu či sportovního prostředí k dosažení svých zahraničně-politických cílů. Odlišné jsou prezentované příklady v tom, že pingpongová diplomacie byla využita k navázání vztahů se zahraniční zemí, k navázání dobrých vztahů. Naopak společně se svým vstupem do MOV se Čína snažila vypudit Tchaj-wan, čímž samozřejmě projektovala své národní zájmy, ale tyto snahy rozhodně nevedly ke zlepšení vztahů či vytvoření kompromisů. V obou případech byla sportovní

diplomacie využita úspěšně a země dosáhla svých cílů, lze tedy říci, že Čína ve své historii byla zdatným hráčem v této sportovní „disciplíně“.

3 Letní olympijské hry v Pekingu 2008

Čínský zájem o pořádání olympijských her se projevil brzy po jejím návratu na scénu této prestižní soutěže a v průběhu let pouze rostl. Zájem o pořádání olympiády, a především pak samotné pořádání znamená obrácení pozornosti celého světa na danou zemi, a to nejen na její sportovní dění, ale i domácí a mezinárodní politiku. Veškeré problémy, které země může mít, dostanou okamžitě větší rozměr na poli světového dění a zahraniční publikum na ně upře svou pozornost. Čína možná překvapivě začala usilovat o pořádání olympijských her krátce po svém bouřlivém politickém vývoji, a to necelých deset let po návratu na scénu v Los Angeles. Peking v roce 1993 prohrál kandidaturu o pořádání olympiády v roce 2000 se Sydney o dva hlasy, neúspěchem se však nenechal odradit a v roce 2001 obnovil své snahy ucházením se o pořádání letní olympiády v roce 2008 (Zhang 2013: 226).

Čínská přihláška nebyla ničím překvapivým, jelikož všem je známé propojení sportovní události takových měřítek s pocitem národní hrdosti a mezinárodní prestiže, přičemž Čína toužila po uznání zemí západu coby respektovaného člena světové komunity. Ve své kandidatuře slibovala, že hry v Pekingu by byly „mostem harmonie mezi kulturami a setkáním východu se západem“ (Larmer 2005: 68). Následně Peking na hlasování MOV v Moskvě v červenci 2001 předpokládaně zvítězil nad Istanbulem, Osakou, Paříží a Torontem, jelikož k jeho vítězství nebylo daleko již v roce 1993. Čínský *People's Daily* po zisku pořadatelství napsal:

„Čínský „olympijský sen“ se stal skutečností! Dnešní noc je bezesná, bezesná pro 1,3 miliardy Číňanů! ... Čekali jsme na tuto chvíli dlouho ... Peking byl vybrán pro olympiádu, svět má důvěru v Čínu ... Olympijské hry 2008 jsou příležitostí pro Čínu a svět ... Vítězství v hlasování pro pořádání olympijských

her bude hrát významnou roli v jejích reformách a modernizaci, také svět začne Čínu chápat lépe a urychlí čínskou internacionalizaci“¹¹ (Xu 2008: 247).

Zda se čínské touhy a představy o pozitivěch spojených s pořádáním olympijských her naplnily a zda byla Čína schopna využít tento nástroj sportovní diplomacie, jeden z nejvýznamnějších a nejefektivnějších, k naplnění svých zahraničně-politických cílů a zlepšení mezinárodního obrazu své země u zahraničního publika, se budeme snažit zjistit v této kapitole. Nejdříve se podíváme na to, jak probíhaly přípravy na pořádání olympijských her a kontroverze s tím spojené, dále na samotný zahajovací ceremoniál, přičemž nás bude zajímat především stránka medializace, sledovanosti a neposledně i zahraniční státní návštěvy, jež mohou mít značný politický význam. Jelikož je ale sportovní diplomacie zaměřena na zlepšení obrazu dané země ve světě a čínskou olympiádu od začátku příprav doprovázela řada kontroverzí a problémů, velký důraz bude v této kapitole kladen i na negativa, která s sebou tato akce přinesla pro čínský lid i vládu.

3.1 *Olympijská symbolika*

Olympijské symboly a maskoti hrají velkou roli pro mediální propagaci celé akce, jsou vytvářeny s cílem předat určitou myšlenku svému publiku, být dobrým reprezentantem pořadatelské země a jinak tomu nebylo ani v případě Číny. Volba symbolů a loga Pekingů především reflektovala velkou snahu o internacionalizaci Číny. Oficiální znak olympiády v Pekingů, nazvaný „Tančící Peking“, byl představen již v létě 2003 a indikuje vřelou čínskou tvář, která vítá svět. Na červeném podkladu je vykreslena bílá postava s roztaženými pažemi na znamení vítězství či právě uvítání. Může být pochopena i jako postava provozující taichi, čínské bojové umění, jejíž postavení připomíná znak *jing*, čínské písmeno znamenající hlavní město (ABC News 2003).

¹¹ „The Chinese ‘Olympic dream‘ has come true! Tonight is a sleepless night, a sleepless night for the 1.3 billion Chinese people! ... We have waited for this moment for a long time ... The Olympics choose Beijing, the world has confidence in China ... Victory in bidding for the Olympic Games will play an important role in its reforms and its modernization, it will also make the world understand China better and speed up China’s internationalization“ (Xu 2008: 247).

Co se týče maskotů, Peking jich vytvořil pro své hry pět a byli představeni v listopadu 2005. Ryba, panda, duch olympijského ohně, tibetská antilopa a vlaštovka, jejichž symbolika vychází z čínské kultury (Blanchard 2005). Značí pět elementů, které představují vodu, dřevo, oheň, kov a zemi a jsou základním stavebním kamenem čínské medicíny. Tento systém elementů vychází z přírody a je výsledkem veškerého jejího dění (Traditional Chinese Medicine World Foundation 2015).

Maskoti jsou mimo jiné vykresleni v tradičních barvách olympijských kruhů, kterých je shodně pět, stejně jako světových kontinentů. Počáteční slabiky názvů těchto symbolů v čínštině znamenají *Bei Jing Huan Ying Ni*, přeloženo do češtiny „vítejte v Pekingu“ (Blanchard 2005). Soubor těchto maskotů byl pojmenován *Fuwa*, *fu* znamenající šťastný a *wa* děti. Nelze zapomenout ani na motto těchto her, *One World, One Dream*, „Jeden svět, jeden sen“ (Blanchard 2005).

Je zřejmé, že veškerá tato symbolika propaguje nejen olympiádu, ale i pořadatelskou zemi a její kulturu, což je jednou z obrovských dovedností této sportovní události. Již Pierre de Coubertin, zakladatel moderních olympijských her, od začátku zdůrazňoval důležitost propojení sportu a kultury a prohlásil, „Olympijské hnutí je jednou z největších společenských sil naší doby“¹² (Xu 2008: 263).

3.2 Ve stínu olympijských příprav

S pořádáním Olympijských her úzce souvisí rozsáhlá výstavba infrastruktury, hostitelské město se vždy chce předvést v co nejlepším světle, musí se připravit na razantní nárůst návštěvnosti v průběhu her, ať už z hlediska dopravy, ubytování nebo služeb. K pořádání olympiády neodmyslitelně patří stavba její hlavní dominanty, olympijského stadionu. Tato budova se stává pýchou svého města a každá pořadatelská země se snaží, aby právě ten její

¹² „The Olympic Movement is one of the greatest social forces of our era“ (Xu 2008: 263).

stadion byl výjimečný, zajímavý, co největší do svých rozměrů a kapacity nebo měl nejzajímavější architektonický vzhled.

Peking má své „Ptačí hnízdo“, Pekingský národní stadion, typický právě díky svému vzhledu připomínajícímu hnízdo. Kromě něj bylo vystavěno dalších 31 zcela nových stadionů, jeden letištní terminál, nová linka podzemní dráhy, olympijská vesnice, hotely, a takto bychom mohli pokračovat (deLisle 2009: 183–185). Radikální modernizace s cílem ohromit a zalíbit se návštěvníkům a zahraničnímu publiku, které díky médiím mělo svou pozornost upřenou na Peking, s sebou nesla velký dopad na tamní obyvatelstvo.

Ve snaze představit Peking krásný a nový bylo mnoho občanů donuceno opustit město nebo jejich domovy byly strategicky zakryty očím turistů. Například blok tradičních historických domů nacházející se okolo naplánované trasy maratónu kazil čistý obraz Pekingu, obyvatelé a vlastníci obchodů však odmítli své domovy a podniky opustit i přes značný nátlak ze strany vlády. Ta tento problém vyřešila tak, že nakázala postavit před těmito domy vysokou zeď. Majitelé obchodů tedy přišli o možnost jakéhokoli profitu z přílivu turistů, avšak nemuseli se vzdát svých majetků a pohled na hezký Peking nebyl zkažen touto zástavbou (Hooker 2008).

Mnoho tamějších obyvatel bylo donuceno opustit své domovy na úkor olympijské výstavby. Dle Pekingské obecní komise pro výstavbu¹³ bylo přesunuto 6307 domácností a 14901 lidí z důvodu konstrukce spojené s olympiádou. Centrum pro práva na bydlení a vystěhování¹⁴ však tento údaj zcela zpochybňuje, jelikož obyvatel bylo vystěhováno a donuceno k přemístění celkem 1,25 milionu (Reynolds 2008).

Tyto údaje se výrazně liší, jelikož Pekingská komise bere v potaz pouze lid vystěhovaný kvůli konkrétním olympijským stadionům, zatímco údaj převyšující milion odráží všechny, kteří byli odsunuti kvůli veškeré výstavbě

¹³ Beijing's Municipal Construction Committee (BMCC).

¹⁴ Center for Housing Rights and Evictions (COHRE).

týkající se modernizace Pekingů tak, aby byl schopný přijmout překotný příliv návštěvníků. Všichni poškození rozhodnutím o přemístění měli být finančně odškodněni, to se však ve většině případů pravděpodobně nestalo a pokud ano, tak odškodnění nebylo v odpovídající hodnotě majetku. Pokud někdo odmítl svůj domov dobrovolně opustit, dle výpovědí svědků je doloženo, že se vláda nebála použít násilné donucovací prostředky (Reynolds 2008).

Rozsáhlá konstrukce sportovních areálů a infrastruktury s sebou nesla dopad na životní prostředí. Peking se po celou dobu příprav potýkal se silným znečištěním ovzduší a smogem, což na něj opět upoutalo velkou pozornost zahraničních médií. V roce 2006 překonala Čína Spojené státy v největší světové produkci skleníkových plynů, tento problém samozřejmě souvisí s jejím dynamickým ekonomickým rozvojem.¹⁵ To však nemění nic na tom, že dnes je dbáno na ekologii a její poškozování nedělá zemi dobrý obraz v očích zahraničí. Čína tedy reagovala na tento vývoj a přijala strategie na omezování znečištění životního prostředí pod heslem „zelená olympiáda“ (Stewart 2008).

Co se týče Pekingů, ve středu pozornosti byla především kvalita ovzduší, jež mohla zásadním způsobem ovlivnit olympijské sportovce a jejich výkony. Z tohoto důvodu bylo přestěhováno či dočasně uzavřeno 100 továren, 56 elektráren bylo během konání her zastaveno a zavedly se restriktce na používání automobilů, vláda v podstatě udělala vše možné pro to, aby se dostala na přijatelnou hodnotu čistoty ovzduší.¹⁶ To se jí po investování 17,3 miliard amerických dolarů řekněme povedlo a olympiáda se mohla uskutečnit, aniž by bylo vážně ohroženo zdraví sportovců¹⁷ (Stewart 2008).

Peking byl již od 90. let na horních příčkách žebříčku nejvíce znečištěných měst, situace se díky olympijským hrám dočasně zlepšila, opatření

¹⁵ Čína se často opírá o fakt, že během průmyslové revoluce se evropské mocnosti chovaly stejně vůči životnímu prostředí (Stewart 2008).

¹⁶ Index kvality ovzduší byl na hodnotě 88, čínská vláda považuje až hodnotu 101 za nebezpečnou, ale Světová zdravotnická organizace má nastaven limit 50 (Stewart 2008).

¹⁷ Problém znečištění ovzduší nebyl řešen při konání jiných sportovních akcí, např. cyklistického závodu Tour of Beijing. V roce 2014 musely být některé etapy trasy zkráceny právě kvůli velmi nízké kvalitě vzduchu (Dansie 2014).

měla mít dlouhodobý efekt, což se však nepovedlo. Kvalita ovzduší se záhy začala opět zhoršovat a v letošním roce je zpět na katastrofických číslech (Babones 2017).

3.3 Otázka Tibetu

Diskuze o suverenitě Tibetu se vede již po staletí. Tibet je nazývaný „střechou světa“ díky pohoří Himaláje a nejvyšší hoře světa Mount Everest, jež se nachází na tomto území. Území spojované především s buddhistickým náboženstvím, se stalo ohniskem sporu mezi Čínou a místními autoritami. Peking si nárokuje suverenitu nad tímto regionem, s čímž Tibetané nesouhlasí a za svého vůdce považují nejvyššího duchovního dalajlámu, momentálně žijícího v exilu, jelikož čínskou vládou je viděn coby hrozba propagující separatismus. Tibet ve své bouřlivé historii několikrát fungoval jako samostatná jednotka, od 50. let je však v područí Číny. V roce 1950 Maova vláda poslala tisíce vojáků s cílem prosadit svůj nárok na tento region, což se jí povedlo a Tibet byl anektován. Od té doby Tibetané čelí útlaku, represím, fyzickému násilí, porušování lidských práv. Během čínské kulturní revoluce byla zničena většina tibetských klášterů a tisíce lidí zabito. Dle dalajlámy bylo zabito až 1,2 milionu obyvatel (BBC News 2014). S otevíráním Číny vůči mezinárodnímu prostředí se upřela pozornost zahraničí na její jednání v Tibetu, nicméně vláda zde nepolevila ze svých nároků a represivního jednání, ale přijala novou strategii stěhování čínských obyvatel na tibetské území, které je dnes Čínou označováno za autonomní. Žádný stát v mezinárodním systému se otevřeně nestaví proti čínským nárokům na suverenitu v tomto území a mimo jiné Čína od svého působení v OSN od roku 1971 zablokovala veškeré rezoluce týkající se tibetské otázky navržené Radou bezpečnosti. Při přípravách na Olympijské hry v Pekingu se opět rozhořela mezinárodní debata o otázce Tibetu, následována sérií protestů po celém světě (BBC News 2014).

Mezinárodní protesty o statutu Tibetu byly v průběhu roku, který předcházela konání olympiády, takřka na denním pořádku. Západní země od

počátku sporu podporovaly tibetskou nezávislost, vzniklo mnoho hnutí a skupin spojených s tímto fenoménem. Když tedy začala série protestů před olympiádou, nejednalo se o nic nového, avšak odehrávaly v mnohem větší míře než v minulosti a byla jim věnována značná mediální pozornost právě kvůli čínskému pořadatelskému olympijským her. Sympatie projevované dalajlámovi se odrážely i v prostředí sportu, kdy různé skupiny žádaly samostatnou tibetskou olympiádu (deLisle 2009: 187–188).

10. března 2008, několik měsíců před zahájením her, se na počest 49. výročí neúspěšného tibetského povstání shromáždil lid v Tibetu na protest zdejší čínské politice. Tyto protesty se však zvrhly v násilné, kdy jiné etnické skupiny napadly Tibetany, což vedlo k velkým nepokojům, rabování a krutému zásahu čínské vlády. V západních očích byla tato reakce za použití násilí zcela nepřiměřená, jelikož zde nehrozila vzpoura či jiné nebezpečí z pozice tibetských povstalců. Naopak dle čínských autorit byl zásah hodný svého cíle, ochrany suverenity čínskému státu. Bohužel mnoho informací o tomto zásahu a metodách zde použitých není známo a jsou velmi vzácné, jelikož vláda po začátku protestů odstranila z této oblasti všechny zahraniční novináře a zakázala jim přístup. Oficiálních obětí bylo dle čínských zdrojů pouhých 18, ale jiné zprávy naznačují počet až 350 mrtvých (Bristow 2008).

Západní reakce na sebe nenechala dlouho čekat. Na začátku dubna se v Řecku rozhořel olympijský oheň a začal své putování napříč světem s cílem v Pekingu. V mnoha velkých metropolích se však setkal s negativním přivítáním spojeným s protesty proti čínské vládě, jejímu chování v tibetské otázce a problému porušování lidských práv. Při první zastávce v Londýně bylo zadrženo 37 demonstrantů, pekingský mluvčí se nechal slyšet, že to není správný čas a správná platforma pro určité lidi k vyjádření jejich politických názorů a je velmi vděčný lidem v Londýně, policii a pořadatelům za jejich úsilí udržet pořádek (BBC News 2008). Hned následující den dorazila olympijská pochodeň do Paříže, kde se setkala s velmi výraznými protesty. Poslední úsek trasy dokonce musel být zrušen, jelikož oheň byl uhašen nejméně pětkrát a několikrát se

demonstranti pokusili pochodeň získat do svých rukou. Nejen veřejnost, ale i pařížský starosta Bertrand Delanoë dal najevo svůj názor, když na radnici byl vyvěšen plakát s nápisem „Paříž, město lidských práv“ (CNN 2008).

I další putování bylo provázeno demonstracemi, avšak ne v tak velké míře jako v Londýně a v Paříži. Bylo to především díky tomu, že pořadatelé změnili původně stanovenou trasu, která byla zveřejněna skrze oficiální informační kanály a tuto změnu veřejnosti neoznámili. Skupiny demonstrantů se tedy nedostaly do přímého kontaktu s pochodní a oheň nebyl nadále ohrožený. Veškeré toto dění upoutalo obrovský mediální zájem a veřejnost se dennodenně setkávala s obrázky tibetské vlajky vlající při protestních akcích či cedulemi s nápisy typu „Svoboda Tibetu, Čína ven“ (Shiels 2008).

3.4 Zemětřesení v Sečuánsku

Měsíc poté se pozornost obrátila od Tibetu k čínské provincii Sečuán, kde 12. května udeřilo ničivé zemětřesení, největší v Číně od roku 1950. 7,9 stupně otřesu zanechalo obrovské škody a mnoho obětí, dle Jamese Daniella (2013) více než 87 tisíc lidí přišlo o život nebo se nenašli, 4,8 milionu obyvatel přišlo o své domovy a 137,5 miliardy amerických dolarů stály opravy zničených oblastí.

Postoj globální společnosti vůči Číně se z nesouhlasu s brutalitou v Tibetu změnil na projev solidarity se sečuánskou tragédií. Čínská vláda v tomto případě byla velmi otevřená ke spolupráci s médii, a to i zahraničními zpravodaji a novináři, kteří o této události reportovali. Mnoha oběti byly děti, jelikož zemětřesení naneštěstí udeřilo v době školní výuky. Ukázalo se, že za velkým počtem obětí stojí špatná a nekvalitní konstrukce budov, což čínská vláda uznala v případě 7000 škol a setkala se s protesty rodičů, kteří své děti ztratili¹⁸ (Wong 2008).

¹⁸ S politikou jednoho dítěte přišlo mnoho rodičů o svého jediného potomka, jako náhradu jim vláda dovolila mít druhé „náhradní“ dítě bez žádných poplatků. Některým pak bylo nabídnuto finanční odškodnění, aby dále nepokračovali ve svých protestech (USA Today 2008).

Sečuánské zemětřesení bylo pro čínskou vládu štěstí v neštěstí. Štěstím bylo proto, že odklonilo celosvětovou pozornost médií ze skandálu v Tibetu a pomohlo nastolit sympatie veřejnosti vůči Číně spojené se solidárním cítěním. Vláda dokázala národní katastrofu proměnit ve zvoučnou strategii veřejné diplomacie, byla vyzdvihoána její rychlá reakce, co se týče pomoci v postižených oblastech a spolupráce s médii. Během několika týdnů se tedy na mezinárodní scéně změnil charakter debaty o čínských kauzách, které předcházely a do velké míry byly spojovány s pořadatelstvím olympijských her.

3.5 Zahajovací ceremoniál a média

Zahajovací ceremoniál olympijských her je kulturní, mediální a sportovní událostí roku. Každá země se zde snaží prezentovat svou kulturu, historii, národní tradice a má tak šanci zvýšit povědomí o svých hodnotách u zahraniční veřejnosti, jelikož je tato akce jednou z nejsledovanějších ve většině států světa. Pořadatelské země tráví měsíce a roky přípravou zahajovacího ceremoniálu, na které se podílejí tisíce lidí a dobrovolníků, přičemž každá olympiáda chce mít lepší zahájení než ta předchozí, velkolepější, technologicky vyspělejší a honosnější. Jinak tomu nebylo ani v Pekingu, ale ani zde se přípravy neobešly bez kontroverze.

Jeden z nejznámějších a nejúspěšnějších světových režisérů Steven Spielberg byl najat jako kreativní ředitel olympijských her v Pekingu a především pak právě zahajovacího ceremoniálu. Dva měsíce před zahájením však odmítl svou účast. Jeho důvody byly politické, konkrétně zapojení Číny do konfliktu v Dárfúru. Válka zde vypukla v roce 2003 a trvá dodnes, Spielberg obvinil čínskou vládu z nečinnosti v této oblasti a pouhému přihlížení porušování lidských práv a v podstatě etnické genocidě, která se v Dárfúru odehrávala. Věřil, že by Čína měla využít svých vlivných ekonomických vazeb k podpoře ukončení násilí a napsal čínskému prezidentovi Chu Ťin-tchaovi dopis, ve kterém ho vyzýval k ukončení lidského utrpení. Prezident reagoval posláním jednoho ze svých vysokých úředníků do Dárfúru, avšak striktně se drželi zachování své

politiky nevměšování se do vnitřních záležitostí suverénního států. Spielberg povzbudil další protesty, propagoval bojkot pekingské olympiády a nebyl jedinou osobností, která vystoupila proti čínské politice. Například známá herečka Mia Farrow, tehdejší velvyslankyně dobré vůle při OSN, zahájila kampaň „Olympiáda genocidy“ (Cooper 2007).

Měsíc před zahájením olympiády BBC přišlo s tím, že Čína válku v Dárfúru stimuluje, jelikož jejich reportéři našli evidenci, že čínská vláda pomáhá súdánským vládním milicím prostřednictvím výcviku pilotů a dodávek zbraní (Andersson 2008).

Zahájení olympiády a celý její průběh je událostí zcela medializovanou, jež neunikne pozornosti žádného novináře. Právě proto je jedním ze skvělých nástrojů diplomacie, jelikož skrze média se dostane k obrovskému zahraničnímu publiku. Díky této pozoruhodné viditelnosti byly olympijské hry v Pekingu možností ukázat světu komplexní pohled na novou Čínu, která se chce internacionalizovat, stejně jako její obyvatelé. Tento fakt však znamenal i vytvoření velkých problémů pro režim, který v Číně vládne, neboť diktatura komunistické strany v rámci své politiky důsledně omezuje volný tok informací. Jinými slovy existuje cenzura jak v tisku, rádiu a televizním vysílání, tak i na internetu (Xu 2008: 249–250).

Součástí pekingské kandidatury na pořádání olympiády byl slib, že dovolí zahraničním novinářům a reportérům svobodu výkonu jejich práce v průběhu her. Od 1. ledna 2007 tak vešla v platnost regulace snižující restriktce, platná do října 2008. Dle původních pravidel museli mít zahraniční reportéři svolení vlády působit mimo své „domovské“ základny sídlící zpravidla v Pekingu nebo Šanghaji. Dle pravidel platících v olympijském období potřebovali získat pouze povolení od osoby, se kterou byl konán rozhovor. Nicméně toto neplatilo pro cesty novinářů do autonomních oblastí Tibetu a Sin-Ťiangy (Yardley 2006). Peking také zahraničním žurnalistům přislíbil neomezený přístup k internetu, což se však nestalo. Nebyly přístupné webové stránky odkazující na otázky tchaj-

wanské nezávislosti, Tibetu, povstání na náměstí Nebeského klidu nebo například stránky *Amnesty International* a internetových zpravodajských portálů, které jsou známé svou otevřenou politickou debatou (Jacobs 2008).

8. 8. 2008 v 8 hodin večer místního času začal samotný zahajovací ceremoniál Letních olympijských her v Pekingu. Velkolepý, více než 4 hodinový příběh čínské historie, významných okamžiků jejích dějin zakončený promítáním digitálního ohňostroje na důkaz technologické vyspělosti. Co se týče sledovanosti, zahájení bylo vysíláno 1144 hodin v přenosech po celém světě, z čehož 616 hodin bylo přímým přenosem. 1,4 miliardy diváků sledovaly alespoň 15 minut vysílání, z čehož 496 milionů tvořilo čínské publikum a více než 739 milionů Číňanů vidělo alespoň 1 minutu ze zahájení (IOC 2008).

Celosvětové televizní přenosy průběhu konání pekingské olympiády byly vysílány dohromady 61700 hodin, což je globálně o 40 % více než olympijské hry v Aténách v roce 2004 a v Evropě, kde je nejvíce přenosů, dokonce o 46 % více (IOC 2008). 4,3 miliardy lidí na celém světě mělo přístup ve svých domácnostech k přenosu olympiády, což představuje 63 % světové populace. Odhady ukázaly, že 3,6 miliardy vidělo alespoň 1 minutu a průměrná minuta pekingských her byla sledována 160 miliony diváky. 53 % celkového publika byli muži a 45 % publika bylo mladší 45ti let (IOC 2008).

Tato olympiáda si také připsala prvenství v digitálním světě, jako první byla vysílána na internetu a mobilních zařízeních a poprvé v historii her bylo k dispozici velké množství internetového videoobsahu. Tím se její dosah ještě zvýšil, obsah byl přístupný skrze oficiální webové stránky, které byly zobrazeny 8,2 miliardami jejích návštěvníků. Stránky s nejvyšším dosahem byly čínské www.cctv.com, (153 milionů diváků) a olympijské stránky www.beijing2008.com (105,7 milionů diváků) (IOC 2008).

3.6 *Politické návštěvy*

Čínské zahraniční vztahy a interakce se světem byly po dlouhá léta jejího moderního vývoje kvůli politice izolace značně limitované. Po otevření se světu nebylo jednoduché navázat vztahy v mezinárodním prostředí a především vztahy, které by byly charakterizovány vzájemnou důvěrou a hloubkou. Jak již bylo řečeno, pekingská olympiáda se měla stát platformou pro seznámení světové veřejnosti s čínskou kulturou, lidmi a komplexně celou zemí. To samé platilo v politickém prostředí. Je standardním postupem, že hlavy států či vysocí představitelé cestují na olympiádu, typicky na zahajovací ceremoniál, na důkaz podpory svých národních týmů. Prostor olympijských her je tedy ideální příležitostí pro interakce mezi politickými představiteli pořadatelské země s více i méně strategickými zahraničními partnery.

Pekingské hry navštívila až stovka světových vůdců, nejvýznamnější návštěvou byl tehdejší prezident Spojených států amerických George Bush ml. Jakožto hlava globální supervelmoci výrazně ovlivnil pohled na tyto olympijské hry. Svými vyjádřeními odmítl výzvy k jejich bojkotu, přičemž se odvolával na oddělení sportu a politiky, což značně pomohlo čínské „sebeobraně“ a také názorově ovlivnilo další světové politiky. Sino-americké vztahy se od 70. let 20. století značí především hlubokou ekonomickou propojeností, v roce 2008 jejich vzájemný obchod dosáhl výše 333,7 miliard amerických dolarů, zhruba dvojnásobek této hodnoty navíc Čína držela v době konání her v amerických státních dluhopisech. Po ekonomické stránce je tedy v zájmu obou zemí, aby jejich vztahy byly dobré. Nicméně v politických otázkách, otázce dodržování lidských práv, svobodě tisku, životním prostředí, Tibetu a Tchaj-wanu se velmi často jejich názory rozcházejí (Somerville 2009).

„Amerika stojí v pevné opozici vůči čínskému zadržování politických disidentů, obhájců lidských práv a náboženských aktivistů. Spojené státy věří, že čínský lid si zaslouží základní svobodu, která je přirozeným právem všech

lidských bytostí“¹⁹ (Bush in Spencer 2008). S tímto prohlášením přišel prezident Bush ml. jen pár dní před svou cestou na olympiádu, čínskou vládou byla jeho kritika odmítnuta, avšak ne nijak razantně, neboť si její představitelé dobře uvědomovali morální a politickou důležitost Bushovy účasti v Pekingu. Navíc jeho opakovaného odmítání bojkotu si čínská vláda velmi vážila (Spencer 2008). Bushovým poradcem byl Henry Kissinger, postava obeznámená s důležitostí sportu na poli politickém, což se odrazilo i v Bushově návštěvě v Pekingu, kam cestovali společně. Americký prezident využil této události pro navázání neformálních vztahů s ostatními hlavami států, a především pak pro diskuzi o obchodních vztazích s představiteli Číny (Quijano 2008).

Čínsko-francouzské vztahy nebyly nejlepší od doby, kdy pařížské protesty ovlivnily trasu putování olympijské pochodně. Situace se ještě zhoršila po tom, co tehdejší francouzský prezident Nicolas Sarkozy deklaroval zájem o setkání s dalajlámou na místo své cesty do Pekingu. Dalajláma cestoval do Francie na inauguraci nového buddhistického chrámu 22. srpna a Sarkozy původně zamýšlel bojkotovat olympiádu v reakci na čínské jednání v Tibetu (Crumley 2008). Odpověď ze strany Číny však na sebe nenechala dlouho čekat, Číňané začali rušit své cesty do Francie a dokonce bojkotovali řetězce francouzských supermarketů Carrefour (deLisle 2009: 198). Jelikož Čína je pro Francii důležitým obchodním partnerem, Sarkozy svou rétoriku později změnil v rámci ekonomických zájmů své země.

„Má přítomnost v Pekingu znovu potvrdí, že přátelství mezi Francií a Čínou je základní osou francouzské zahraniční politiky... Číně, která je den ode dne úspěšnější, posílám vřelou zprávu přátelství – historického, nezcizitelného, neotřesitelného přátelství, které váže francouzský lid k tomu čínskému... Pokud by organizace olympijských her byla sport, jsem si jistý, že by Čína vyhrála

¹⁹ „America stands in firm opposition to China's detention of political dissidents and human rights advocates and religious activists. The United States believes the people of China deserve the fundamental liberty that is the natural right of all human beings“ (Bush in Spencer 2008).

zlatou medailí!²⁰ (Sarkozy in Crumley 2008). Ze Sarkozyho prohlášení je zřejmé, že do Pekingu nakonec odcestoval. Návštěva dalajlámy se uskutečnila a ve Francii ho přivítala tehdejší první dáma, Carla Bruni-Sarkozy (Crumley 2008).

Návštěva ruského premiéra Vladimíra Putina na olympijských hrách nebyla ničím překvapivým. Jeho přítomnost znamenala důkaz historických vazeb mezi Ruskem a Čínou, spolupráce fungující od založení Čínské lidové republiky, i přesto, že se jejich cesty později rozešly. Putinova návštěva však byla doprovázena diskuzí o tehdejší ruské invazi do Gruzie, známé jako válka v Jižní Osetii, která odstartovala jen pár dní před zahájením her, 7. srpna 2008 a trvala devět dní. Novinové články světových deníků, např. *The Moderate Voice*, hlásaly titulky typu „Odstartujte olympiádu novou válkou“ (Shaw 2008) a do velké míry se spojovala sportovní soutěž s tímto konfliktem. Tomu pomohlo i setkání amerického prezidenta s ruským premiérem právě v Pekingu během her, kdy se zcela zřetelně projevila důležitost konání sportovní akce coby platformy pro politická jednání. Bush žádal Putina v tomto neformálním prostředí, aby nastolili v Jižní Osetii příměří a kladl důraz na nepřijatelnost takového násilí (Quijano 2008).

Pro posílení vztahů v regionu byla pro Čínu důležitá účast prezidentky Indického národního kongresu Soni Gandhi. I přesto, že mezi těmito dvěma zeměmi existuje mnoho sporů, jsou si sobě navzájem důležitými obchodními partnery a v rámci platformy BRICS se snaží společnými silami získat větší slovo v prostředí mezinárodní politiky (Malhotra 2008).

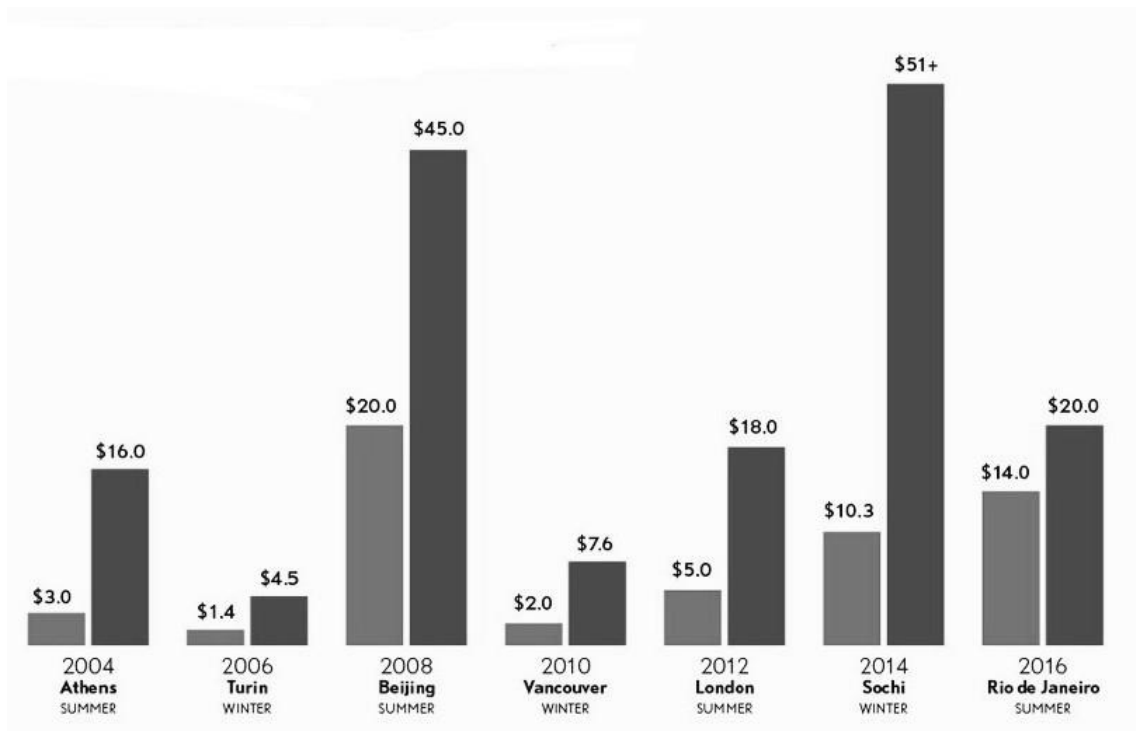
Ne všichni z pozvaných politiků se na olympijské hry do Pekingu dostavili, a to z různých důvodů. Německá kancléřka Angela Merkel, kanadský premiér Stephen Harper, italský premiér Silvio Berlusconi, polský premiér Donald Tusk či novozélandská premiérka Helen Clark svou účast odmítli na

²⁰ „My presence in Beijing will confirm once again that the friendship between France and China is a fundamental axis of France's foreign policy ... To a China that succeeds more and more each day I address a warm message of friendship — an historic, inalienable, unshakable friendship that ties the French people to the Chinese people. If organizing Olympic Games were a sport, I'm sure you'll agree with me that China would win the gold medal!“ (Sarkozy in Crumley 2008).

základě nesouhlasu domácí veřejnosti s čínskou politikou (především kvůli zásahu v Tibetu), jež se projevil formou protestů. Ze stejného důvodu porušování lidských práv odmítl pozvání i generální tajemník OSN Pan Ki-mun. Gruzínský prezident Michail Saakašvili v té době čelil ruské agresi, hlava Ukrajiny se vypořádávala s následky ničivých povodní a například zimbabwský Robert Mugabe byl Čínou osloven, aby se od Pekingu držel dál v reakci na hrubé a závažné porušování lidských práv. Britský premiér Gordon Brown se zúčastnil až závěrečného ceremoniálu, kde si starosta Londýna Boris Johnson převzal olympijskou pochodeň pro následující hry v Londýně v roce 2012 (Zhen 2008).

Pořádání tak prestižní sportovní akce, jako jsou olympijské hry, je více než efektivním nástrojem sportovní diplomacie, díky kterému může daná země seznámit obrovské množství zahraničního publika se svou kulturou, historií, úspěchy, ale i neúspěchy. Kvůli velkému mediálnímu zájmu, který olympiádu doprovází, se stát a jeho vláda dostávají pod drobnohled zahraničních novinářů. Zároveň ale existence čínské cenzury mediálních prostředků podryvá fakt, že se země skrze pořádání této soutěže chtěla více otevřít mezinárodní komunitě. Dostala šanci navýšit skrze využití sportovní diplomacie svou *soft power*, zlepšit obraz národa, po kulturní i politické stránce. Zda se tomu v tomto případě opravdu povedlo, se lze pouze domnívat. Nicméně z této kapitoly je zřejmé, že velké množství kontroverzí, které pekingské hry doprovázely, mohlo mít i opačný účinek. Ne vždy musí sportovní diplomacie přinést kýžený efekt. Být středem zájmu všech světových médií s sebou přináší i to, že politické problémy země spojené s jednáním jejího režimu, respektive vlády, se spíše dostanou na titulní strany novin. Je zde tedy velká šance, že *soft power* nebude posílena, ale naopak značně oslabena a zahraniční veřejnost si neudělá o zemi dobrý obrázek, ale převládne spíše negativní smýšlení. Jen fakt, že se čínské olympijské hry staly nejdražšími v historii, než je v roce 2014 předčila olympiáda v ruské Soči (viz graf č. 1 uvedený níže), s původním rozpočtem dvaceti miliard amerických dolarů, který byl dle Simona Rabinovitcha z Reuters (2008) překročen na celých čtyřicet pět miliard, nedělá Číně dobrou pověst.

Graf č. 1: Předpokládané a finální rozpočty olympijských her uvedené v miliardách amerických dolarů

Zdroj: *Council on Foreign Relations (2016). Resources on the Olympics From CFR and Foreign Affairs. 4. 8. 2016* (<http://www.cfr.org/brazil/resources-olympics-cfr-foreign-affairs/p38196>).

Opačný efekt měly medailové úspěchy, kterých země na domácí olympiádě dosáhla. Čínská výprava získala 51 zlatých medailí, nejvíce ze všech účastnících se zemí a celkově sto medailí, což jí zajistilo druhé místo za Spojenými státy americkými, které vybojovaly o deset medailí více (ESPN 2011). Právě sportovci jsou jedním z dalších nástrojů sportovní diplomacie, kterému se bude věnovat následující kapitola, jelikož v případě Číny jsou do značné míry propojené jejich úspěchy na poli mezinárodních soutěží s národní hrdostí a šířením dobrého jména země v zahraničí.

Ještě než však přejdeme na další kapitolu a budeme se zabývat tím, co stojí za úspěchy čínských sportovců, je důležité zmínit i pořádání jiných významných sportovních akcí v této zemi. Tato kapitola doposud věnovala celou svou pozornost pekingským olympijským hrám, především kvůli jejich

světovému významu a přesahu do mezinárodních vztahů. Tudíž by se mohlo mylně zdát, že olympiáda například byla konána na úkor jiných sportovních událostí. Opak je v tomto případě pravdou a za naši pozornost rozhodně stojí několik vybraných akcí pořádaných v Číně.

V roce 2004 se konala první Velká cena Číny seriálu formule 1 na nově vybudovaném okruhu v Šanghaji.²¹ Čína projevila zájem o hostování závodu již na konci 80. let, kdy věnovala devět let na výstavbu a vývoj závodního okruhu v provincii Kuang-tung. Původní první velká cena se měla jet v roce 1998, avšak tento okruh nesplnil mezinárodní podmínky pro závody formule 1 a skončil v bankrotu (Global Motosport 2017).

Druhý čínský pokus již byl úspěšný, na pomoc si ostatně pozvali německé architekty Hermanna Tilkeho a Petera Wahla, přičemž především Tilke je autorem současných nejmodernějších okruhů po celém světě. Šanghajský mezinárodní okruh byl navržen coby odraz své doby, nového milénia, moderní, vyspělý a velmi rychlý. Váže se k němu symbolika, jež reprezentuje čínskou kulturu a návštěvníkům a divákům závodu formule 1 nabízí bližší pohled „dovnitř“ této země. Závodní trať má tvar čínského písmene *shang*, jež znamená vysoký či nahoře (Formula 1 2017). Celý areál je typický svými barvami, červená a zlatá značí štěstí a sílu, u hlavní divácké tribuny si pak nelze nevšimnout dvou tyčících se červených věží, které symbolicky ochraňují návštěvníky. Dalším elementem je architektonické provedení zázemí týmů a jezdců, jejichž budovy obklopuje jezírko. To má dodávat dle tradičního čínského učení feng-šuej pocit klidu a reflexe a celý tento prostor byl navržen k tomu, aby připomínal slavnou historickou zahradu Yu Yuan v Šanghaji (Global Motosport 2017). Během závodního víkendu jsou pak návštěvníci a diváci po celém světě svědky představení typických motivů čínské historie, každému závodu formule 1 předchází kulturní program a Čína této možnosti samozřejmě využívá k bližšímu seznámení zahraniční veřejnosti se svou zemí.

²¹ Shanghai International Circuit.

U pořádání závodů formule 1 lze dobře sledovat, jak se Číně velice dobře povedlo spojit nejmodernější technologie s tradičními prvky své země. I přesto, že okruh navrhli evropští architekti a závody jsou pod vlivem globálních trendů, byla zde zcela zachována symbolika čínské kultury. Tento fakt bez pochyby slouží k oslovení široké zahraniční veřejnosti, zvláště když vezmeme v potaz, že i přes klesající sledovanost závodů formule 1 se stále ještě pyšní počtem diváků všech věkových kategorií po celém světě v řádech stovek milionů. Skrze oficiální webové stránky formule 1 navíc profil velké ceny Číny láká návštěvníky na hlavní turistické atrakce, které Šanghaj a jeho okolí nabízí (Formula 1 2017).

Další významnou akcí jsou Asijské hry, obdoba olympijských her, konané každé čtyři roky pod záštitou MOV a Asijského olympijského výboru. Jejich historie sahá do roku 1951, kdy se prvně v Indii utkalo o medaile jedenáct zemí. V současnosti je konkurence mnohem větší, her se účastní 45 zemí, a tak mohou být důležitým nástrojem projektování čínského vlivu v rámci regionu, a především posilování jejího postavení a utužování vztahů se sousedy. Čína pořádala Asijské hry doposud dvakrát, v roce 1990 v Pekingu (zde posloužily jako příprava na olympijské hry) a v roce 2010 v Guangzhou, v roce 2022 je bude hostit potřetí ve městě Chang-čou. Jak již je u Číny zvykem, od 80. let, kdy se začala účastnit Asijských her, vede žebříčky medailových úspěchů takřka ve všech disciplínách, jež jí minimálně na poli sportovní soutěže zaručuje respekt regionálních partnerů (Olympic Council of Asia 2015).

Dvě výše zmíněné akce jsou pouze vybranými příklady z mnoha. Čína v současnosti každoročně pořádá mnoho dalších významných sportovních událostí, pro příklad můžeme uvést maraton na Velké čínské zdi, Pekingský mezinárodní maraton, tenisové turnaje *Shanghai Rolex Masters* a *China Open* nebo cyklistický závod *Tour of Qinghai Lake* (China Highlights 2017).

4 Čínští sportovci jako nástroj sportovní diplomacie

V tradiční diplomacii jsou hlavními aktéry političtí představitelé země a jejich vlády, velvyslanci a diplomaté, kteří skrze implementování zahraniční politiky obhajují národní zájmy. Disponují diplomatickými schopnostmi, hovoří cizími jazyky a jsou zkušení v umění vyjednávat. Profesionálové v dobře padnoucích oblecích, jež jsou součástí tajných jednání o problémech světového významu (Zhang 2013: 228).

Ve sportu jsou to sportovci, kteří reprezentují svou zemi a zapojují se do mezinárodních sportovních soutěží. Úspěšná diplomacie pomáhá státu ochraňovat a podporovat národní zájmy, zatímco úspěšní sportovci jsou důležitou složkou pro národní pověst a hrdost. Ve sportovní diplomacii je to tedy právě sportovec, který hraje roli diplomata, nicméně je oblečen do šortek a trička. Sportovci navíc mohou ovlivňovat mínění o své zemi mezi sebou, jelikož často již od dětství cestují do zahraničí, kde se setkávají se svými protějšky z různých zemí. Seznamují se bez ohledu na otázky ekonomiky, politiky, bezpečnosti, které tak často zatěžují tradiční diplomacii. Skrze sport lze tedy budovat dlouhotrvající vztahy, které poskytují prostor pro otevřený dialog, komunikaci, respekt a větší porozumění cizím kulturám. Úspěšný sportovec, usměvavý, v neformálním sportovním oblečení, je vhodným kulturním velvyslancem své země, který dokáže zmenšit rozdíly mezi lidmi rozdílných národností a dokáže mezi nimi budovat nové vazby (Zhang 2013: 228–231).

4.1 *Výchova čínských sportovců*

Čínský tradiční sportovní systém byl více než úspěšný po několik dekád od návratu Číny na olympijskou scénu. Budoucí světoví šampióni jsou od útlého věku vychovávaní ve státních sportovních školách a za medailovými úspěchy na olympiádách stojí tvrdé vedení a náročný trénink. Nejvyšší čínská sportovní agentura, Státní generální úřad pro sport, ročně investuje do sportu a výcviku okolo 600 milionů amerických dolarů. Existuje zde přes 2000 institucí, které produkují 95 % olympioniků (O'Sullivan 2016), přičemž se jedná především o

sportovní internátní školy, které navštěvují děti již od šesti let věku. V průběhu studia jsou pak rozděleny do skupin podle dovedností, talentu a schopnosti vydržet náročný trénink, ale jen ti nejúspěšnější mají před sebou budoucnost profesionálních sportovců na nejvyšší úrovni. Často se jedná o děti, které pochází ze znevýhodněných rodin žijících v rurálních oblastech Číny, které vidí sport jako východisko z jejich chudoby. Naopak rodiče, kteří mají vysokoškolské vzdělání, nepodporují své děti ve studiu na sportovních školách a v kariéře související se sportem, jelikož to zpravidla znamená ochuzení o zisk jiných vědomostí. Vzdělávací systém ve sportovních školách není na dostatečné úrovni (jelikož tréninky trvají až deset hodin denně) a jejich absolventi, kteří neuspějí na poli sportu, mají jen malou šanci získat dobrou práci (Weller 2016).

V posledních letech se však tyto školy a potažmo i čínská vláda, jež je provozuje a financuje, setkává s negativními následky své politiky. Čínská politika jednoho dítěte přináší výrazné stárnutí populace a sportovní školy přichází o studenty, jelikož dětí je jednoduše málo. Mnoho jich již muselo být zavřeno a tento trend pokračuje, pro představu ještě v roce 1990 existovalo 3687 škol (Reuters 2016) oproti výše zmíněným přibližně dvěma tisícům v uplynulém roce.

Zároveň je systém těchto sportovních škol a jejich způsob trénování budoucích sportovců velmi kritizován západními zeměmi, což Číně nepřináší dobrý obraz v zahraničí. Výcvikové techniky jsou často označovány za kruté, nemilosrdné, bolestivé a novinové titulky reportáží z těchto škol hlásají „Mučení, nebo trénink?“, „Budoucí olympijské hvězdy jsou mláceny do formy“, „Uvnitř krutých čínských továren na medaile“ (Blake 2012, Reuters 2016). Tuto špatnou reklamu však kompenzují největší zisky zlatých medailí na olympiádách a světové rekordy, kterým předchází tvrdé odřikání a práce. Nelze tedy pochybovat o tom, že tyto medaile a úspěchy jsou více než zasloužené.

4.2 *Důležitost úspěchu*

Olympijské hry a jiné mezinárodní sportovní soutěže od svého vzniku zdůrazňovaly morální postoj tvrzením, že není důležité vyhrát, ale zúčastnit se. Země toto pravidlo začaly porušovat záhy a důraz na zisk zlatých medailí pouze narůstal. Každá země, stejně tak i Čína, věnuje čas i finance výchově svých sportovců, stará se o jejich osobní potřeby, aby se ujistila, že uspěje v mezinárodní soutěži. Hlavním cílem sportovců se tak stalo vítězství, ne účast.

Zisk první zlaté medaile po návratu do olympijského prostředí v Los Angeles v roce 1984 označila Čína za historický milník, novou stránku čínského zapojení v olympijském hnutí a novou kapitolu v nárůstu Číny coby sportovní mocnosti.

„Nyní to vypadá, že dopad a vliv sportu je tak velký, že odráží ekonomiku a civilizaci dané země. Přitahují a inspirují takové množství lidí. Musíme zlepšit naše sporty“²² (Teng Siao-pching in Xu 2008: 216). Vyjádření tehdejšího komunistického vůdce Teng Siao-pchinga se brzy stalo oficiální politikou, statut Číny a relativní poměr sil mezi zeměmi začal být měřen počtem zlatých medailí získaných na olympijských hrách. Tomu byly přizpůsobeny i přijaté strategie, například zaměření sportovců pouze na důležité olympijské disciplíny. Tato nezdravá posedlost po medailích byla tak intenzivní, že i někteří Číňané volali po změně. Bohužel někteří atleti zaplatili svou daň za ideály své vlády, čínští sportovci v 70. a 80. letech neměli žádný osobní život, vzdělání a jejich osobnosti byly často zcela potlačené. Dokonce neměli dovoleno se zamilovat či vdát/oženit, ženy do dovršení dvaceti šesti let a muži do dvaceti osmi let, aby se zcela soustředili pouze na své sportovní výkony (Xu 2008: 216–218).

Na druhou stranu čínští úspěšní sportovci byli odjakživa a jsou dodnes národními hrdiny, oslavováni při každé vhodné příležitosti a obdivováni většinou čínského národa. Pro veřejnost představují národní hrdost a vyvolávají v lidech

²² „Now it looks like the impact and influence of sports are so great that they reflexy a country's economy and civilization. They attract and inspire so many people. We need to improve our sports“ (Teng Siao-pching in Xu 2008: 216).

silný pocit nacionalismu, jež se projevuje především v soubojích či sportovních utkáních, kde proti sobě soupeří historičtí nepřátelé. Typicky jsou to fotbalová utkání mezi Čínou a Japonskem, která doprovází silný nacionalistický až rasistický podtext a časté nepokoje s tím spojené (Xu 2008: 222).

Tento kult úspěšného sportovce, národního hrdiny, symbolu čínského lidu a celé své země je promítán i do zahraničních vztahů. Sportovci často působí v zahraničí, ať už krátkodobě během účasti na soutěžích nebo dlouhodobě, například během působení v zahraničním klubu, kde se stávají nástrojem *soft power* a sportovní diplomacie své země. K Číně neodmyslitelně patří basketbalová legenda, Yao Ming.

4.3 Yao Ming

Mezi čínskými sportovci bychom nenašli lepší příklad jejich využití k diplomatickým účelům, než je Yao Ming. Tento basketbalista se stal nejenom hvězdou americké NBA, kam byl jako první čínský hráč bez minulosti v amerických ligách draftován v roce 2002. Díky své úspěšné kariéře se stal symbolem Číny coby rostoucí ekonomické mocnosti, expanze transnacionálního kapitalismu a čínského zájmu v mezinárodních záležitostech, sportu především. Díky své schopnosti konkurovat nejlepším světovým hráčům v nejprestižnější světové basketbalové lize, kde jeho výkony předčily všechny ostatní, se stal ikonou čínské sebedůvěry. Dodal čínskému národu sebejistotu, že mohou uspět na světové scéně (Xu 2008: 209–210).

Dokázal vzbudit v Číně obrovský zájem o basketbal, konkrétně NBA, jeho zápasům přihlížely miliony domácností (první utkání shlédlo 287 milionů domácností) a díky tomu dal šanci čínské veřejnosti poznat blíže americkou kulturu a sdílet vášeň pro tuto hru se zbytkem světa. Jeho americké působení bylo detailně sledováno médii a skrze ně sdílel se svými fanoušky v Číně svůj „západní“ život. Naopak i ve Spojených státech změnil obraz Číny v západních očích a dokázal světu přiblížit čínskou kulturu a národ skrze svou hru, skromnost, inteligenci a smysl pro humor. Přes své úspěchy a popularitu zůstal

velmi skromným člověkem a neprošel žádným mediálním skandálem či problémy, na rozdíl od mnoha jiných hráčů (Zhang 2013: 229).

Americký velvyslanec v Číně mezi lety 1996 a 1999 o Mingovi hovořil jako o osobnosti, která dala čínským lidem a Číně lidskou tvář ve Spojených státech (Zhang 2013: 229). Pro mnoho Číňanů nebyly Spojené státy již pouhým hegemonem, který se neustále vměšuje do jejich národních zájmů a snaží se je ovlivňovat, ale zemí, která vřele přijala jejich basketbalovou hvězdu a dala jí možnost splnit si sen soutěžit v nejlepší lize světa (Zhang 2013: 229).

Jeho úlohu ambasadora spojujícího americký a čínský lid, jak cituje ve své knize Xu (2008: 2010–211), vyzdvihoval ve svých článcích například *Times*:

„Dokázal více než jen vyhrát zápas ... Po celém světě zničil stereotyp těch malých, submisivních Číňanů.“²³

„Dekády byla Čína v očích mezinárodní společnosti buď megalomanským diktátorem (předseda Mao) nebo hemžící se masa špatně placených dělníků v továrnách (všichni ostatní) ... Ale především byli Číňané viděni západníma očima jako nevyzpytatelní, neznámí a nevypočitatelní. Nyní přichází Yao Ming – a všechna ta klišé o podivných Číňanech se roztříštila jako skleněná deska.“²⁴

Největší americká média psala o jeho důležité roli ovlivňování amerických představ o Číně, byl první čínskou známou osobností, nepolitickou, která se dostala do hledáčku západních novinářů. Důkazem toho, že představuje internacionalizaci své země dokazuje využití jeho osobnosti mezinárodními korporacemi, Pepsi, Reebok, McDonald's nebo například Visa využili Minga pro vstup jejich společností a produktů na čínský trh (Schaaf 2004: 305–307).

²³ „He'd done more than win a game ... Around the world, he'd smashed the stereotype of the small, submissive Chinese“ (Xu 2008: 210).

²⁴ „For decades, China has existed in the international eye as either a megalomaniacal dictator (Chairman Mao) or a terming mass of low-paid factory workers (everybody else) ... But mostly, Chinese have lived in Western minds as inscrutable, unknowable, and incalculable. Now comes Yao Ming - and all the ill-conceived clichés about those strange Chinese have been shattered like a glass backboard“ (Xu 2008: 211).

Pro svou schopnost spojovat dvě tak rozdílné kultury se brzy dostal i do hledáčku politiků, jež v něm správně poznali diplomatický potenciál. Například americký prezident Bill Clinton často vyzdvihoval jeho roli a označil ho za symbol čínské přeměny ze země hledící do sebe do země, jež se zajímá o okolní svět (Shearer 2014: 56).

Yao Ming se stal názorným příkladem nové a dynamické role sportovců. V dnešní době globalizace se právě těmto známým osobnostem, které obdivují fanoušci z různých koutů světa, daří spojovat rozdílné kultury, rozdílné národy různých vyznání. Sportovec se stal důležitým představitelem své země, který může naučit zahraniční veřejnost mnohé o tom, odkud pochází. Svým projevem, jednáním a zvyky dokáže přiblížit zdánlivě dalekou a cizí zemi širokému publiku, stejně jako tomu bylo v případě Yao Minga. I přesto, že stále mezi Čínou a Spojenými státy americkými existuje mnoho problémů a neshod, především v politických otázkách a o lidských právech ani nemluvě, když přijde řeč na Yao Minga a sport, jako by se veškeré napětí na chvíli vytratilo (Zhang 2013: 230).

Závěr

V předchozích kapitolách jsme se seznámili s praktickými příklady sportovní diplomacie, jež Čínská lidová republika využívá k naplňování svých zahraničně-politických cílů, ovlivňování veřejného mínění zahraničního publika ve svůj prospěch a například i k navazování či utužování vztahů na poli mezinárodní politiky. K rozvoji tohoto tématu bylo naprosto nezbytné a zásadní si v úvodu práce vysvětlit teoretický koncept sportovní diplomacie a seznámit se s nástroji, které využívá. Z literatury, jež je v současné debatě o podobě diplomacie relevantní, jsme si vyvodili čtyři základní nástroje sportovní diplomacie, které země mohou aplikovat ve svých politikách. Pořádání mezinárodních sportovních akcí, členství v mezinárodních sportovních organizacích, asociacích či federacích, využívání národních sportovců jako diplomatických vyslanců svého národa a sponzorování zahraničních sportovních klubů a šampionátů. Tyto faktory se staly základním jádrem mé práce a jejich teoretické vymezení umožnilo identifikovat konkrétní praktické způsoby, jakými Čína využívala ve své historii a využívá dnes sport ke svým diplomatickým účelům.

Pohled do historie zkoumané země nám poskytl pomyslný odrazový můstek k následnému uchopení současného využití sportovní diplomacie v čínské politice a lepšímu pochopení jak jejího vývoje, tak i dnešní situace. Fakt, že Čína společně se Spojenými státy americkými jsou dvěma představiteli nejznámějšího použití sportu v diplomacii, respektive k navázání vzájemných vztahů skrze ping-pongovou diplomacii, je důkazem jakési tradice tohoto diplomatického odvětví v čínské politice. Promítání vlivu politiky do věcí sportu bylo zřejmé od chvíle, kdy se Čína rozhodla vstoupit na pole mezinárodní politiky, více se otevřela světu a stala se suverénním aktérem. Tento vliv byl pozorovatelný především v souvislosti s členstvím v mezinárodních sportovních organizacích, o jehož jedinečnost soupeřila s Tchaj-wanem. Členství v největších a nejprestižnějších mezinárodních sportovních asociacích je z teoretického hlediska velmi vlivným nástrojem, kterého lze využít k diplomatickým účelům.

Jak bylo v této práci již řečeno, některé z nejznámějších federací (FIFA, MOV) se mohou pyšnit větším počtem členů než OSN, jsou tak velmi vhodnou, neformální platformou pro vzájemnou komunikaci. Členstvím navíc země získá jakousi „nálepku“, díky níž může do velké míry ovlivňovat svůj obraz v očích zahraničí. Čínské postavení v těchto organizacích bylo pouhým odrazem tehdejšího stavu světové politiky a dění ve vztazích mezi národy, jelikož jakmile byla Čína přijata OSN, získala si i výhradní postavení v nejprestižnějších sportovních federacích. Zároveň přehodnocení domácí politiky v 70. letech, jež se promítlo do zahraničně-politických strategií a postupů, výrazným způsobem ovlivnilo snahy Číny vyrovnat se ostatním zemím i na poli sportu, mezinárodních soutěží především. Pomyslným symbolem zisku rovnocenného postavení se stalo právě členství v největších sportovních asociacích, čímž se mimo jiné Čína mohla utvrdit ve své konkurenceschopnosti vůči nejsilnějším světovým aktérům a posílit své sebevědomí.

Z této práce je zřejmé, že Čína především od začátku nového tisíciletí často a ráda usiluje o pořádání velkých mezinárodních sportovních akcí. I to byl důvod, proč tomuto nástroji sportovní diplomacie bylo věnováno v praktické části práce nejvíce prostoru. V čínském případě se jeví jako nejvyužívanější prostředek k dosažení cílů prostřednictvím sportu a má potenciál oslovit největší množství zahraniční veřejnosti.

Pořádání Asijských her, obdoby olympijských her, má pro Čínu specifický význam. Jedná se především o regionální soutěž, ve které proti sobě nastupují historičtí přátelé i konkurenti, sousedé, mezi kterými často existovalo napětí a křivdy. Asijské hry tak mohou představovat platformu pro setkávání a rozvíjení dobrých vztahů mezi zeměmi regionu, avšak mohou se v určitých případech stát i nástrojem propagování nacionalistického smýšlení a cítění. Pro Čínu mohou sloužit jako užitečný nástroj posilování jejího vlivu v rámci regionu, obraz pořadatele moderních her vyvolává u ostatních respekt, stejně jako bezkonkurenční úspěchy čínských sportovců, což může být velmi efektivní nástroj ovlivnění obrazu země v očích jejích důležitých regionálních partnerů.

Na začátku nového milénia Čína dokázala světu například skrze pořádání velké ceny seriálu formule 1 svou technologickou vyspělost a modernitu, jež se dokáže vyrovnat západním zemím. Skrze každoroční pořádání závodu na okruhu v Šanghaji získala možnost oslovit fanoušky motorsportu po celém světě, skrze formuli 1 může ukázat prvky své kultury, historie, ale i současnosti, kdy se prezentuje jako silná a moderní země. Nelze opomenout ani faktor samotných jezdců formule 1, jež disponují potenciálem oslovit skrze internet, sociální média a média obecně velké množství publika, existuje zde tedy šance na pozitivní ovlivnění obrazu Číny v očích zahraničí právě skrze tyto osobnosti. Asijské hry a závody formule 1 jsou opravdu jen dvěma vybranými příklady z mnoha akcí, které v současnosti Čína na svém území pořádá.

Letní olympijské hry v Pekingu v roce 2008 se staly nejdůležitější sportovní akcí, která byla na území Číny konána. Největší událost ve sportovním prostředí, které se účastní tisíce sportovců a poutá pozornost milionů diváků po celém světě, je obrovskou příležitostí pro hostitelskou zemi. Ta se stává středem pozornosti mezinárodních médií, jejichž prostřednictvím může podat obrovskému publiku mnoho informací o historii, kultuře, současné podobě společnosti, ekonomice a tím pádem ovlivnit obraz své země v očích zahraničí. Každá země, která doposud hostila olympijské hry, se snažila upoutat pozornost na své přednosti, které může divákům nabídnout. Svou vyspělost, technologický pokrok, ekonomické a kulturní bohatství, modernitu země.

Nicméně jak se ukázalo i na příkladu Číny, země si nemůže vybrat, jaké zprávy o ní budou zahraniční média podávat. Pokud se jedná o stát s problematickým režimem, je více než pravděpodobné, že při zvýšené pozornosti tisku se objeví na povrchu mnoho problémů, které díky hostitelství olympijských her nabydou na větším významu, jelikož se dostanou do většiny světových zpravodajství. Zahraniční veřejnost zde tedy nemusí bezpodmínečně chápat zemi v pozitivních konotacích, ale naopak se může o hostitelském státě dozvědět mnoho negativních zpráv, kterým by v jiném případě nevěnovalo

pozornost takové množství lidí (jako tomu bylo například v případě konfliktu mezi Čínou a Tibetem několik měsíců před zahájením her).

Významné medailové úspěchy čínských sportovců na největších mezinárodních soutěžích slouží zemi naopak k vytváření velmi pozitivního obrazu po celém světě. S vítězstvím souvisí zisk respektu, mimo jiné vyvolává národní cítění a pocit hrdosti u domácích fanoušků, dodává celé zemi pocit sebevědomí, stejně jako tomu bylo v případě Číny. Jelikož byli čínští sportovci schopni konkurovat ostatním světovým špičkám a vyhrávat proti nejznámějším atletům z USA či Ruska, dodali Číně pocit jistoty a sebevědomí. Země má potenciál soutěžit na nejvyšší úrovni, a nejen se účastnit velkých sportovních akcí, ale vyhrávat je. V tomto ohledu takový přístup Číně pomohl především poté, co se rozhodla ukončit politiku izolace a díky úspěchům svých sportovců ji mnoho zahraničních zemí začalo chápat jako rovnocenného partnera, který má zájem o navázání vztahů. Zemi, která již není „cizincem“ uzavřeným do sebe, kterého nezajímá okolní svět, ale státem, který chce s ostatními interagovat. Příkladem pro využití sportovců coby nástrojů diplomacie v této práci posloužil čínský basketbalista Yao Ming, jenž mnoho let působil v americké NBA. Tato osobnost je zářným obrazem toho, jak lze prostřednictvím úspěšného sportovce s výbornými charakteristickými vlastnostmi pozitivně ovlivnit obraz země, odkud pochází, v zemi, kde působí.

Posledním nástrojem sportovní diplomacie, který jsme si v úvodu práce vytyčili, je sponzoring. V praktické části mu nebyla věnována veliká pozornost, jelikož se v Číně jeví v současnosti jako něco zatím nového. Využití sponzoringu zahraničních sportovních klubů či akcí je teprve na svém počátku a Čína se učí, jak tento nástroj používat ve svůj prospěch. V budoucnosti však pravděpodobně můžeme očekávat rozvoj tohoto fenoménu, což souvisí s ekonomickým růstem čínských korporací a bohatnutí země. Jako první zásadní krok směrem k rozvoji tohoto nástroje sportovní diplomacie jsme zmínili čínskou státní společnost *Hisense*, která v dubnu letošního roku oznámila, že bude hlavním sponzorem mistrovství světa ve fotbale v roce 2018, jež se bude konat v Rusku.

Sponzorování takovéto velké akce je do značné míry prestižní záležitostí a bezpochyby svědčí o úspěšnosti a bohatství dané firmy, potažmo ekonomické situaci země, ve které sídlí, zvláště když vezmeme v potaz, že tato konkrétní společnost je vlastněna státem.

Cílem této práce nebylo zjistit, jak je Čína úspěšná ve využívání sportovní diplomacie k pozitivnímu ovlivnění mínění zahraniční veřejnosti či k naplňování svých zahraničně-politických cílů. V současných podmínkách by pro takový výzkum v mé práci nebyl prostor a kapacity, nicméně práce může posloužit jako základ pro další budoucí výzkum. Naším cílem bylo stanovit si v teoretické části nástroje sportovní diplomacie a v praktické části zjistit, které z nich Čínská lidová republika využívá ve své zahraniční politice. Odpovědí na tuto otázku je, že čtyři výše zmíněné nástroje, které jsme si definovali a kterými jsou: členství v mezinárodních sportovních organizacích, pořádání mezinárodních sportovních akcí, využití sportovců do role diplomatů a sponzorování známých zahraničních sportovních klubů či událostí, Čína využívá coby zvláštní formu diplomacie, prostřednictvím které se snaží pozitivně ovlivňovat obraz své země u zahraniční veřejnosti. Některé z nástrojů využívá více a některé méně, rozhodně je viditelný trend popularity pořádání mezinárodních sportovních akcí na čínském území, naopak sponzoring je teprve ve svých počátcích.

Lze říci, že od počátku 70. let, kdy Čína opustila od své politiky izolace a stala se aktivním aktérem na poli mezinárodních vztahů, využívá sportovní diplomacie ke zlepšení a upevnění svého postavení v mezinárodním systému. Lze očekávat, že tento neobvyklý diplomatický nástroj bude používat i v následujících letech. Dokladem toho je pořádání druhé olympiády na svém území, tentokrát Zimních olympijských her v Pekingu, které se budou konat v roce 2022. Jak je vidět, kontroverzemi, které doprovázely pekingské hry v roce 2008, se čínská vláda nenechala odradit a pokud by jí nepřinesly pozitiva, zcela jistě by se nepouštěla do konání stejné akce podruhé. Prostřednictvím sportovní diplomacie se očividně snaží zvýšit svou *soft power*, kterou coby nejsilnější hráč

v regionu bezpochyby potřebuje, a bez které se nastupující mocnost nebo kterákoliv světová velmoc neobejde.

Seznam literatury

Seznam použité literatury

Caraccioli, T. – Caraccioli, J. (2008). *Boycott: Stolen Dreams of the 1980 Moscow Olympic Games* (New York: New Chapter Press).

Chan, Gerald (1985). The „Two-Chinas“ Problem and the Olympic Formula. *Pacific Affairs* 58 (3), s. 473–490.

Council on Foreign Relations (2016). *Resources on the Olympics From CFR and Foreign Affairs*. 4. 8. 2016 (<http://www.cfr.org/brazil/resources-olympics-cfr-foreign-affairs/p38196>, 17. 4. 2017).

Cull, Nicholas (2009). Public Diplomacy before Gullion. In: Snow, Nancy, Taylor, Philip, *Routledge Handbook of Public Diplomacy* (New York: Routledge), s. 19–23.

deLisle, Jacques (2009). After the Gold Rush: The Beijing Olympics and China's Evolving International Roles. *Orbis* 53 (2), s. 179–204.

Galves Derolle, Patricia (2015). What does it mean to be an emerging power? *Modern Diplomacy*, 3. 5. 2015 (http://www.moderndiplomacy.eu/index.php?option=com_k2&view=item&id=652:what-does-it-mean-to-be-an-emerging-power&Itemid=768, 17. 4. 2017).

Itoh, Mayumi (2011). *The Origin of Ping-Pong Diplomacy: The Forgotten Architect of Sino-U.S. Rapprochement* (New York: Palgrave Macmillan).

Kudláčková, Lenka (2015). Čína. In: Piknerová, Linda, Šanc, David, *Nové mocnosti globálního Jihu: Čína, Indie, Brazílie, Jihoafrická republika a Indonésie v mezinárodním systému* (Praha: Dokořán), s. 50–74.

Larmer, Brook (2005). The Center of the World. *Foreign Policy* 150 (září–říjen), s. 66–74.

Lüthi, Lorenz (2010). Chinese Foreign Policy, 1960-1979. In: Leffler, Melvyn, Westad, Odd, Arne, *The Cambridge History of Cold War* (Cambridge: Cambridge University Press), s. 152–171.

Melissen, Jan (2005). The New Public Diplomacy: Between Theory and Practice. In: Melissen, Jan, *The New Public Diplomacy: Soft Power in International Relations* (New York: Palgrave Macmillan), s. 3–27.

Murray, Stuart (2011). *Sports Diplomacy: a hybrid of two halves*. International Symposium on Cultural Diplomacy (http://www.culturaldiplomacy.org/academy/content/pdf/participant-papers/2011_symposium/Sports-Diplomacy-a-hybrid-of-two-halves—Dr-Stuart-Murray.pdf, 17. 4.. 2017).

Murray, Stuart – Pigman, Geoffrey Allen (2014). Mapping the Relationship Between International Sport and Diplomacy. *Sport in Society* 17 (9), s. 1098–1118.

Nye, Joseph S. (1990). The Changing Nature of World Power. *Political Science Quarterly* 105 (2), s. 177–192.

Peterková, Jana (2008). *Veřejná diplomacie* (Plzeň: Aleš Čeněk).

Rawnsley, Gary (2009). China Talks Back: Public Diplomacy and Soft Power for the Chinese Century. In: Snow, Nancy, Taylor, Philip, *Routledge Handbook of Public Diplomacy* (New York: Routledge), s. 282–291.

Sanders, Barry (2011). Sport as Public Diplomacy. *Sports Diplomacy* 2 (6), (http://uscpublicdiplomacy.org/pdin_monitor_article/sport-public-diplomacy, 17. 4. 2017).

Shearer, Derek (2014). To Play Ball, Not Make War: Sports, Diplomacy and Soft Power. *Harvard International Review* 36 (1), s. 53–57.

Schaaf, Phil (2004). *Sports, Inc.: One Hundred Years of Sports Business* (Amherst, N.Y.: Prometheus Books).

Snow, Nancy (2009). Rethinking Public Diplomacy. In: Snow, Nancy, Taylor, Philip, *Routledge Handbook of Public Diplomacy* (New York: Routledge), s. 3–11.

Xu, Guoqi (2008). *Olympic Dreams: China and Sports, 1895-2008* (Cambridge: Harvard University Press).

Zhang, Qingmin (2013). Sports Diplomacy: The Chinese Experience and Perspective. *The Hague Journal of Diplomacy* 8 (2013), s. 211–233.

Zheng, Denise (2009). China's Use of Soft Power in the Developing World. In: McGiffert, Carola, *Chinese Soft Power and Its Implications for the United States* (Washington D.C.: Center for Strategic and International Studies), s. 1–9.

Seznam použitých pramenů

ABC News (2003). Beijing puts Chinese stamp on 2008 emblem. *ABC News*, 4. 8. 2003 (<http://mobile.abc.net.au/news/2003-08-04/beijing-puts-chinese-stamp-on-2008-emblem/1459336?pfm=sm>, 17. 4. 2017).

Andersson, Hilary (2008). China 'is fuelling war in Darfur'. *BBC News*, 13. 7. 2008 (<http://news.bbc.co.uk/2/hi/africa/7503428.stm>, 17. 4. 2017).

Babones, Salvatore (2017). Red Alert for China's pollution protesters. *Al Jazeera*, 20. 2. 2017 (<http://www.aljazeera.com/indepth/opinion/2017/02/red-alert-china-pollution-protesters-170217111717375.html>, 17. 4. 2017).

BBC News (2008). Clashes along Olympic torch route. *BBC News*, 6. 4. 2008 (http://news.bbc.co.uk/2/hi/uk_news/7332942.stm, 17. 4. 2017).

BBC News (2014). Tibet profile – Overview. *BBC News*, 13. 11. 2014 (<http://www.bbc.com/news/world-asia-pacific-16689779>, 17. 4. 2017).

Blake, Matt (2012). Torture or training? Inside the brutal Chinese gymnasium where the country's future Olympic stars are bratem into shape. *Daily Mail*, 1. 8. 2012 (<http://www.dailymail.co.uk/news/article-2182127/How-China-trains-children-win-gold--standing-girls-legs-young-boys-hang-bars.html>, 17. 4. 2017).

Blanchard, Ben (2005). Beijing chooses 5 dolls for Olympic mascot. *Washington Post*, 11. 11. 2005 (<http://www.washingtonpost.com/wp-dyn/content/article/2005/11/11/AR2005111100566.html>, 17. 4. 2017).

Bristow, Michael (2008). China keeping tight frip on Tibet. *BBC News*, 3. 6. 2008 (<http://news.bbc.co.uk/2/hi/asia-pacific/7433659.stm>, 17. 4. 2017).

China Highlights (2017). *Top 6 Sports Events in China* (<http://www.chinahighlights.com/travelguide>, 17. 4 .2017).

CNN (2008). Olympic torch hit by protests dutiny Paris leg. *CNN*, 7. 4. 2008 (<http://edition.cnn.com/2008/POLITICS/08/11/bush.olympics/index.html?iref=nextin#cnnSTCText>, 17. 4. 2017).

Cooper, Helene (2007). Darfur Collides With Olympics, and China Yields. *New York Times*, 13. 4. 2007 (<http://www.nytimes.com/2007/04/13/washington/13diplo.html>, 17. 4. 2017).

Crumley, Bruce (2008). Sarkozy Backpedals to Beijing. *TIME*, 7. 8. 2008 (<http://content.time.com/time/world/article/0,8599,1830294,00.html>, 17. 4. 2017).

Daniell, James (2013). Sichuan 2008: A disaster on an immense scale. *BBC News*, 12. 5. 2013 (<http://www.bbc.com/news/science-environment-22398684>, 17. 4. 2017).

Dansie, Sam (2014). Tour of Beijing stage 2 shortened due to poor air quality. *Cycling News*, 11. 10. 2014 (<http://www.cyclingnews.com/news/tour-of-beijing-stage-2-shortened-due-to-poor-air-quality/>, 17. 4. 2017).

- Emirates (2017). *Emirates and Football Sponsorships*. 2017 (<https://www.emirates.com/english/about/emirates-sponsorships/football/football.aspx>, 17. 4. 2017).
- ESPN (2011). Beijing 2008 – Medal Table. *ESPN*, 12. 10. 2011 (<http://en.espn.co.uk/olympic-sports/sport/story/143119.html>, 17. 4. 2017).
- FIFA (2017a). *Associations*. 2017 (<http://www.fifa.com/associations/afc/index.html>, 17. 3. 2017).
- FIFA (2017b). *Hisense becomes Official Sponsor of 2018 FIFA World Cup*. 6. 4. 2017 (<http://www.fifa.com/worldcup/news/y=2017/m=4/news=hisense-becomes-official-sponsor-of-2018-fifa-world-cuptm-2878703.html>, 17. 4. 2017).
- Formula 1 (2017). *2017 Formula 1 Heineken Chinese Grand Prix*. 2017 (<https://www.formula1.com/en/championship/races/2017/China.html>, 17. 4. 2017).
- Global Motorsport (2017). Chinese F1 Grand Prix. *Global Motorsport*. (<http://www.globalmotorsport.net/f1/races/china/>, 17. 4. 2017).
- Hisense (2014). *Investor Relations* (<http://www.hisense.cn/en/about/ivrt/hsapp/>, 20. 4. 2017).
- Hooker, Jake (2008). Before Guests Arrive, Beijing Hides Some Messes. *New York Times*, 29. 7. 2008 (<http://www.nytimes.com/2008/07/29/sports/olympics/29beijing.html?scp=1&sq=beijing%20hides%20som>, 17. 4. 2017).
- Chinese Olympic Committee (2003). *A Brief Introduction to Ancient Sports in China*, 16. 11. 2003 (http://en.olympic.cn/sports_in_ancient_china/2003-11-16/11313.html, 17. 4. 2017).

IOC (2009). *Game of the XXIX Olympiad, Beijing 2008: Global Television and Online Media Report*.

(https://stillmed.olympic.org/Documents/IOC_Marketing/Broadcasting/Beijing_2008_Global_Broadcast_Overview.pdf, 17. 4. 2017).

IOC (2015). *Olympic Charter*. 2015
(<http://www.olympic.cz/upload/files/85o8lmh2o3-olympic-charter-en.pdf>, 17. 4. 2017).

Jacobs, Andrew (2008). China to Limit Web Access During Olympic Games. *New York Times*, 31. 7. 2008
(<http://www.nytimes.com/2008/07/31/sports/olympics/31china.html?partner=rssnyt>, 17. 4. 2017).

Malhotra, Jyoti (2008). China invites Sonia and not Manmohan Singh for Olympics. *Live Mint*, 14. 7. 2008
(<http://www.livemint.com/Politics/2QqN4XLVgAImmhLAbDTgLI/China-invites-Sonia-and-not-Manmohan-Singh-for-Olympics.html>, 17. 4. 2017).

Melbourne and Olympic Parks (2015). *Hisense Arena*
(<http://www.hisensearena.com.au/about/history/>, 20. 4. 2017).

O'Sullivan, Kelly (2016). Inside the intense Chinese schools where kids as young as six are training to be Olympic champions. *Business Insider*, 25. 5. 2016
(<http://www.businessinsider.com/inside-chinese-sports-schools-2016-5/#the-shanghai-yangpu-youth-amateur-athletic-school-is-trying-to-recruit-new-students-by-visiting-kindergartens-and-reframing-gymnastics-as-a-fun-after-school-activity-to-parents-we-call-it-happy-gymnastics-said-principal-zhu-zengxiang-11>, 17. 4. 2017).

Olympic Council of Asia (2015). *Asian Games*. 2015
(<http://www.ocasia.org/game/GamesL1.aspx?9QoyD9QEWPeJ2ChZBk5tvA==>, 17. 4. 2017).

Quijano, Elaine (2008). Bush mixes diplomacy, sports in Beijing. *CNN*, 11. 8. 2008

(<http://edition.cnn.com/2008/POLITICS/08/11/bush.olympics/index.html?iref=nextin>, 17. 4. 2017).

Rabinovitch, Simon (2008). Beijing Games to be costliest, but no debt legacy. *Reuters*, 5. 8. 2008 (<http://www.reuters.com/article/us-olympics-cost-idUSPEK25823820080805>, 17. 4. 2017).

Reuters (2016). Inside China's cruel 'gold medal factories': Disturbing photos show school children in tears as they are pushed to their limits in the search for the next Olympic star. *Daily Mail*, 19. 5. 2016 (<http://www.dailymail.co.uk/news/article-3597978/Inside-China-s-cruel-gold-medal-factories.html>, 17. 4. 2017).

Reynolds, James (2008). 'Thousands' moved for China Games. *BBC News*, 20. 2. 2008 (<http://news.bbc.co.uk/2/hi/asia-pacific/7254424.stm>, 17. 4. 2017).

Shaw, Jazz (2008). Kick off the Olympics With a New War! *The Moderate Voice*, 8. 8. 2008 (<http://themoderatevoice.com/kick-off-the-olympics-with-a-new-war/>, 17. 4. 2017).

Shiels, Maggie (2008). 'Houdini torch' relay disappoints. *BBC News*, 10. 4. 2008 (<http://news.bbc.co.uk/2/hi/americas/7339923.stm>, 17. 4. 2017).

Somerville, Glenn (2009). Geithner tells China its dollar assets are safe. *Reuters*, 1. 6. 2009 (<http://www.reuters.com/article/usa-china-idUSPEK14475620090601>, 17. 4. 2017).

Spencer, Richard (2008). Beijing Olympics: US President George W Bush calls on China to respect human rights. *The Telegraph*, 7. 8. 2008 (<http://www.telegraph.co.uk/sport/olympics/2518054/Beijing-Olympics-US-President-George-W-Bush-calls-on-China-to-respect-human-rights.html>, 17. 4. 2017).

Stewart, Elizabeth (2008). IOC praises efforts to reduce air pollution in Beijing. *The Guardian*, 7. 8. 2008 (<https://www.theguardian.com/world/2008/aug/07/china.olympics2008>, 17. 4. 2017).

Traditional Chinese Medicine World Foundation (2015). *Five Element Framework* (<https://www.tcmworld.org/what-is-tcm/five-elements/>, 17. 4. 2017).

United Nations (2017). *Charter of the United Nations, Chapter 1: Purposes and Principles*. (<http://www.un.org/en/sections/un-charter/chapter-i/index.html>, 17. 4. 2017).

USA Today (2008). China revises 1-child policy after earthquake. *USA Today*, 26. 5. 2008 (http://usatoday30.usatoday.com/news/world/2008-05-26-china-one-child_N.htm, 17. 4. 2017).

Weller, Chris (2016). Inside the grueling Chinese ‘sports schools‘ where 6-year-old farm kids bećime Olympic superstars. *Business Insider*, 1. 8. 2016 (<http://www.businessinsider.com/how-china-trains-olympic-athletes-2016-7/#beginning-with-its-ping-pong-diplomacy-of-the-1970s-in-which-an-exchange-of-table-tennis-players-between-the-us-and-china-thawed-cold-war-tensions-the-country-has-used-sports-to-achieve-honor-1>, 17. 4. 2017).

Wong, Edward (2008). China Admits Building Flaws in Quake. *New York Times*, 4. 9. 2008 (<http://www.nytimes.com/2008/09/05/world/asia/05china.html?emc=rss&partner=rssnyt>, 17. 4. 2017).

Yardley, Jim (2006). China Plans Temporary Easing of Curbs on Foreign Journalists. *New York Times*, 2. 12. 2006 (<http://www.nytimes.com/2006/12/02/world/asia/02china.html>, 17. 4. 2017).

Zhen, Li (2008). World Leaders to Attend Beijing Olympic Opening Ceremony. *Epoch Times*, 7. 8. 2008 (http://www.theepochtimes.com/n3/1530253-world-leaders-attend-olympics/?expvar=004&utm_expid=.5zxdwnfjSHaLe_IPrO6c5w.1&utm_referer=https%3A%2F%2Fwww.google.cz%2F, 17. 4. 2017).

Resumé

This master's thesis deals with the phenomenon of sports diplomacy as a foreign policy tool of the People's Republic of China (PRC). The aim of the paper is to define concrete tools, which the country is using in her foreign policy praxis in order to reach her diplomatic goals and create a positive perception among the foreign public.

First part of the paper is theoretical, it is focused on the conceptualization of sports diplomacy in a larger framework, which includes soft power and public diplomacy. It gives us complete comprehension of the topic and a background, through which we can define four tools of sports diplomacy, which are: hosting of major international sports events, membership in international sports organizations, using athletes as "new diplomats" and sponsorship of foreign sport clubs or events.

In the second part of the paper, which is analytical one, are then discussed these four tools in the example of the PRC. China in her foreign policy praxis is using sport as its tool very often, which could be seen also in her history, when the country projected her political situation into the membership of several international sports organization. We also mention the "ping-pong diplomacy" as a great example of sports diplomacy in practice. Then we examine the Beijing Olympic Games, which took place in 2008, its positive and negative consequences, and we mention hosting of other important international events as well, such as Formula 1 races or Asian Games. We discuss how is China using her popular athletes as tools of diplomacy, while providing an example of well-known basketball player Yao Ming. The tool of sponsoring foreign clubs or events we discuss only briefly, because it is just at its beginning in China.

In the end, we focus on the linkage between the theoretical framework of sports diplomacy and China's practical usage of the tools in her foreign diplomacy efforts.